

johtaja Skog ja puoluesihtööri Leskinen. Puoluetoimikunnassa käydyissä neuvotteluissa on edellytetty, että myöskin ryhmästä valittaisiin neuvottelijat.

Tämän jälkeen puheenjohtaja ilmoitti, että Maalaisliiton eduskuntaryhmän taholta on otettu yhteys ryhmäämme ja tällöin ilmoitettu, että Maalaistliiton ryhmä on neuvottelijoikseen hallituskysymyksestä käytäviä neuvotteluja varten valinnut Vilhulan, Sukselaisen ja Mieltusen, sekä että lisäjäseninä neuvotteluihin osallistuvat myös Kekkonen ja Niukkanen.

Asian johdosta syntyi keskustelua.

Fagerholm: Ehdotti, että ryhmä valitsisi neuvottelijoikseen ryhmän puheenjohtajan Hakkilan ja ryhmän jäsenen Tervon.

Jokinen: Tiedusteli minkä vuoksi ryhmän toinen puheenjohtaja Kajala, joka alkuvaiheissa on ollut mukana hallituskysymyksestä neuvoteltaessa, jäisi pois neuvottelukunnasta.

Leskinen: Puoluetoimikunnassa oltiin sitä mieltä, että neuvottelukuntaan valittaisiin kaksi puoluetoimikunnan ja kaksi ryhmän jäsentä, mutta ryhmästähän voidaan valita neuvottelukuntaan kolmekin jäsentä.

Päätös.

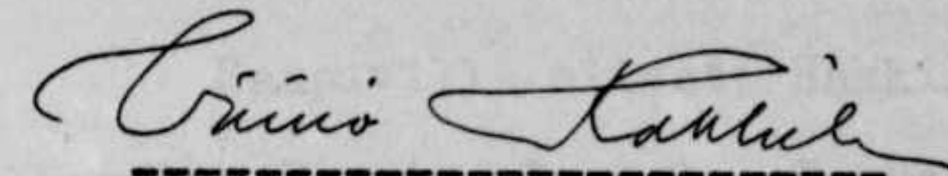
Yksimielisesti päätettiin ryhmän neuvottelijoiksi valita H a k k i l a , K a j a l a ja T e r v o .

Neuvottelijain valitsemisen tapahduttua Pusa puheenvuoron saatuaan huomautti, että Puolueneuvoston kokous hallituskysymystä käsiteltyään päätti, että hallitukseen osallistutaan määrätyn ehdoin ja että näistä ehdoista on käytävissä neuvotteluissa pidettävä kiinni.

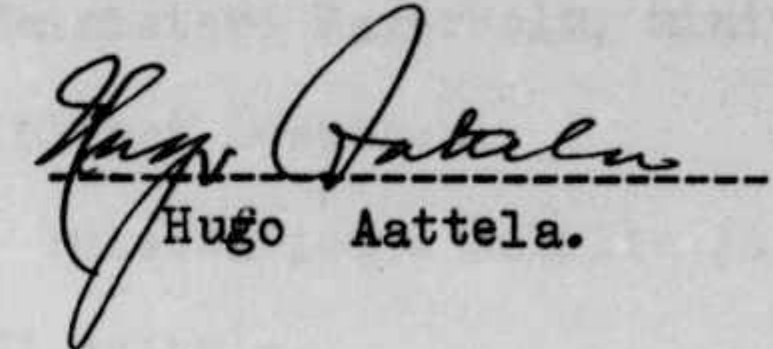
Fagerholm: Eiköhän ensin ole otettava neuvottelukosketus maalaisliittolaisten neuvottelijain kanssa ja päästävä selville siitä, millä pohjalla Maalaisliiton ryhmä haluaa uuden hallituksen muodostettavaksi.

Keskustelun tähän päätyttyä totesi puheenjohtaja hallituskysymyksen käsittelyn tässä kokouksessa päättyneeksi ja julisti ryhmän kokouksen päättyneeksi.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila.

Hugo Aattela.

Olemme tarkistaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todenneet sen olevan kokouksen kulun ja päätösten kanssa yhtäpitävän.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän Työvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin eduskuntatalossa ulkoasiainvaliokunnan kokoushuoneessa 9 p:nä maaliskuuta 1950.

Saapuvilla olivat: Hakkila, Kulovaara, Malkamäki, Paasio, Rantala, Tervo ja Aattela sekä pääministeri Fagerholm, ministeri Skog ja puoluesihtööri Leskinen.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 15,30.

1 §.

Eduskuntatyön rationalisointi.

Otettiin alustavasti käsiteltäväksi puhemies K e k k o s e n ehdotus eduskuntatyön rationalisoinnista.

R a n t a l a : Selosti kokoukselle puhemiehen ehdotuksen pääkohtia. Ehdotuksessa pyritään mm. rajoittamaan toivomusaloitteiden tekoa määrärahan ottamisesta seuraavaan tai myöhempien vuosien tulo- ja menoarvioon, antamaan puhemiehelle oikeus ehdotuksen tekemiseen puheenvuorojen saannin ja kestämisajan rajoittamiseksi, eduskunnan täysi-istunnoissa asioiden pöydällepanotavan tarkistamiseen, asioiden käsittelyn nopeuttamiseen j.n.e.

Päätös.

Päätettiin panna asia pöydälle ja annettiin sihteerin tehtäväksi monistuttaa puhemiehen ehdotus, jotta Työvaliokunnan ja ryhmän jäsenet voivat lähemmin tutustua k.o. asiaan.

Hallituskysymys.

Otettiin käsiteltäväksi hallituskysymys.

H a k k i l a : Hallituskysymyksen johdosta on maalaisliiton neuvottelijain kanssa ollut kaksi neuvottelua, joissa ensimmäisessä neuvottelussa oli mukana myöskin Niukkanen mutta ei Kekosta ja toisessa neuvottelussa Kekkonen mutta ei Niukkasta. Neuvottelijamme kysyivät maalaisliiton neuvottelijoilta mille pohjalle hallitus on heidän tahollaan ajateltu muodostettavaksi. Tähän vastattiin, että asia on ollut heidän ryhmäkokouksessaan kaksi kertaa esillä, mutta lopullista päätöstä ei ole tehty. Maalaisliiton taholla pidetään toivottavana eduskunnan enemmistöön nojautuvan hallituksen muodostamista, jossa kommunistit eivät olisi mukana. Kysyimme myös sitä kuka hallituksen muodostaisi ja tähän vastattiin, että tehtävän ottaisi vastaan Kekkonen. Neuvotteluissa sovittiin myös siitä, että kummaltakin puolen pannaan paperille hallitusohjelmaan otettavia kohtia.

Toisessa neuvottelussa esitti Kekkonen presidentin terveisinä, että eräistä syistä johtuen olisi myöskin kommunistit otettava mukaan uuteen hallitukseen.

L e s k i n e n : Eilen Smolnassa pidetyssä neuvottelussa ryhmän ja puoluetoimikunnan edustajien välillä sovittiin siitä, että tänään vältettäisiin päätöksen tekoa hallituskysymyksestä ja ryhmän tietoon saatettaisiin neuvottelujen tähän astinen kulku.

T e r v o : Ryhmän taholta olisi tässä vaiheessa lausuttava, että kun ryhmä on kuullut selostuksen tähän asti käydyistä neuvotteluista ja kun kukaan hallituksen muodostaja ei ole ryhmälle esittänyt virallista tiedustelua hallituksen muodostamispohjasta, niin ryhmä ei katso tarpeelliseksi asian tässä vaiheessa määritellä kantaansa.

x Valtioneuvoston juhlahuoneistossa

Päätös.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokouksen hyväksyttäväksi esittää seuraava päätöslauselma:

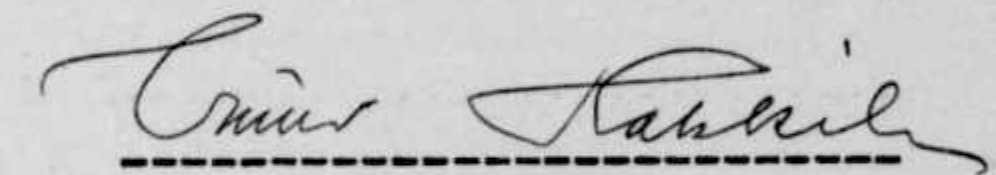
Kuultuaan selostuksen tähän asti käydyistä hallitusneuvotteluista ryhmä hyväksyy neuvottelijoiden tähänastisen toiminnan ja valtuuttaa heidät jatkamaan neuvotteluja maalaisliiton kanssa hallitusohjelmasta.

Kun ryhmälle ei ole esitetty virallisen toimeksiannon perusteella tehtyä ehdotusta hallitusohjasta, ryhmä katsoo ettei sillä ole aihetta kannanmäärittelyyn tässä kysymyksessä.

+

Kokous päättyi kello 16.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila

Hugo Aattela

kraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmän kokoushuoneessa eduskuntatalossa 9 p:nä maaliskuuta 1950.

Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Hykkäälä, Koivulahti-Lehto, Koskinen, Nurminen, Pusa, Pyörtänä, Salmela-Järvinen, Takki, Varjonen ja Väyrynen.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 16.

Merkittiin saapuvilla olleiksi ministeri A. Simonen, puoluesihteerit V. Leskinen, pääministerin sihteerit N. Teerimäki ja puoluetoveri Ojamo.

1 §.

Hallituskysymys.

Puoluesihteerit Leskinen selosti kokoukselle hallituskysymyksen johdosta maalaisliiton neuvottelukunnan ja oman ryhmämme sekä puoluetoimikunnan yhteisen neuvottelukunnan välillä käytyjä neuvotteluja. Selostuksesta ilmeni mm seuraavaa:

Ensimmäinen kosketus maalaisliiton delegaatioon oli 7.3.-50 eduskuntatalossa puhemiesneuvoston huoneessa. Läsnä maalaisliitosta Sukselainen, Vilhula, Niukkanen ja Miettunen sekä sosialidemokraateista Skog, Hakkila, Tervo, Kajala ja Leskinen.

Sukselainen lausui toivomuksen, että vakavasti pyritäisiin löytämään yhteistoiminnan pohja kahden suurimman puolueen kesken. Hänen henkilökohtainen käsityksensä oli, että olisi suotavaa laajempikin pohja hallitukselle.

Vilhula pyysi uudelleen keskustelua pohjasta ja siihen liittyvistä kysymyksistä.

Niukkanen korosti sitä näkökohtaa, että eduskunnan kahden suurimman puolueen nyt olisi löydettävä yhteistoiminnan edellytykset aikaisemmista, jyrkistäkin mielipide-eroavaisuuksista huolimatta. Tätä vaatii maan asioiden hoitaminen tarkoituksenmukaisella tavalla. Inflaatiolle on pantava sulku. Toisaalta ei ole mahdollista kulkea kokoomuksen ehdottamaa verojen alentamisen linjaa. Kylmä tosiasia on, että verotaakkaa ilmeisesti on entisestäänkin lisättävä. Pikkuasioista ei pitäisi saivarrella. Sivuasiamyös on, otetaanko muiden puolueiden edustajia mukaan hallitukseen.

Vilhula ilmoitti, että maalaisliitto on valmis neuvottelemaan yhteistoiminnan pohjasta sosialidemokraattien kanssa.

Skog totesi sosialidemokraattien ilmoittaneen, että he ovat valmiit keskustelemaan hallituskysymyksestä. Maan asioiden hoitoa ei tietysti voi jättää heitteille. Hän sanoi toisaalta ymmärtävänsä, että maalaisliitto pitää tavoiteltavana porvarillisenemmistöistä hallitusta ja pääministerin paikkaa. Mutta kun näin on, maalaisliiton tehtävänä on esittää suunnitelmia a) hallituksen pohjaksi ja b) hallituksen ohjelmaksi. Kun tuollainen "runkopiirustus" maalaisliiton taholta on esitetty, voidaan sen pohjalla ruveta keskusteluun.

Hakkila tulkitsi maalaisliiton suunnittelevan hallitusta, jossa mukana ovat lähinnä sosialidemokraatit ja maalaisliittolaiset sekä eräitä fakkiministereitä ja poissa ovat kommunistit.

Sukselainen halusi korostaa sitä näkökohtaa, että tarkoituksenmukaisin tapa päästä tulokseen hallituskysymyksessä olisi aloittaa keskustelulla juuri noista Skogin

mainitsemista runkopiirustuksista. Muutoin vastakohtaisuudet voivat muodostua ylivoimaisen suuriksi. Verojen alentamisesta ei voi tulla mitään, pikemminkin päinvastoin. On alueita, joilla kommunisminvastaisen taistelun kannalta pitäisi uhrata bujettivaroja. Suurimpia esteitä molempien osapuolien väliselle yhteisymmärrykselle on tähän saakka ollut molemminpuolinen epäluuloisuus. Pitäisi tunnustella heikkouksia ja sen jälkeen kaavailla yhteistoimintaa. Maatalouspolitiikassa tarvitaan toista linjaa kuin aikaisemmin käytetty vientipalkkiolinja. Pitäisi voida keskustella hintatakuusta maataloustuotteille.

Vilhula esitti eräästä käsikirjoitetusta muistiosta maalaisliiton piirissä vallitsevia käsityksiä hallituksen pohjasta ja tehtävistä. Pohjan suhteen he toivovat nykyistä hallitusta laajemmalla pohjalla olevaa hallitusta, jossa on lievä porvarillinen enemmistö. Se voi olla joko puhdas sosialidemokraattis-maalaisliittolainen tai sellainen, jossa muitakin on mukana. He toivovat sosialidemokraattien mukanaoloa. Suhteessa kommunisteihin heillä on selvä puoluepäätös. Tietysti he edellyttävät, että hallituksen pääministeri on maalaisliittolainen. Mitä hallituksen tehtäviin tulee, he ymmärtävät hyvin täystyöllisyyden tarpeen niiden mahdollisuuksien rajoissa, jotka tarjolla ovat. Valtiotalouden suhteen Niukkanen ja Sukselainen esittämät mielipiteet varmasti ovat huomioonotettavat. Maatalouden tukemiseksi he toivovat lainsäädäntöä lähinnä Virolaisen lakialoitteen pohjalla, joka merkitsee takuuta maatalouden kannattavaisuudelle. Maaseudulla vallitsevaa häätöuhkaa olisi poistettava tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä. Pohjois-Suomen ja rajaseudun vaikeata elintarviketilannetta olisi helpotettava 1) leipäviljan hinnan alennuksella ja 2) maidon tuottajahinnan por-

rastuksella. Myös olisi halpakorkoista luottoa maaseudun rakennusyrittäjille harkittava.

Niukkanen ehdotti, että Vilhulan esittämistä ajatuksista tehtäisiin seuraavaan kokoukseen PM.

Leskinen tiedusteli maalaisliitolta selvennystä suhteessa kommunisteihin ja yhtyi Niukkasen ajatukseen PM:n laatimisesta maalaisliiton vaatimuksista. Siihen olisi ryhdyttävä kiireellisesti, jonka jälkeen sosialidemokraatit voisivat tuoda esille oman näkökohtansa hallituksen tehtäviin nähden.

Vilhula vastasi, että suhde kommunisteihin on tullut selvitetyksi jo ennen tasavallan presidentin vaaleja julkilausumassa, jonka mukaan maalaisliitto on pyrkinyt porvarillisenemmistöiseen hallitukseen, jossa kaikki muut ovat mukana paitsi kommunistit. Tietysti voidaan ajatella asiaa niin, että sosialidemokraatit tekevät omalla osuudellaan tilaa kommunisteille, jolloin maalaisliitto tietysti voi menetellä samalla tavalla porvarillisiin ryhmiin nähden.

Sukselainen totesi maalaisliiton taholta esitetyn näkökohtia hallituskysymyksen hoitamiseksi. Hän toivoi, ettei tahallisesti viivyteltäisi ratkaisuun pyrkimistä.

Leskinen huomautti, ettei sosialidemokraattien pyrkimyksenä suinkaan ole ohjelmallisen romaanin kirjoittaminen kaikista niistä kysymyksistä, jotka hallituksessa mahdollisesti tulevat ratkaistaviksi. Luonnollisesti voidaan keskustella vain päätehtävistä. Niistä on jo maalaisliiton taholta mainittu. Meidän kohdallamme pääosaa näyttelevät sellaiset asiat kuin työllisyyskysymys, asunto- ja vuokratkysymys, sosiaaliset lakialoitteet ja tietysti finanssipoliittiset kysymykset.

Sukselainen halusi kiinnittää huomiota siihen, että asutuskysymys parhaillaan on komitea-asteella. Olisi enenaikaista ratkaista sitä hallitusneuvottelujen yhteydessä. Yleensä on tärkeätä pohtia tässä mahdollisuuksia hoitaa yhteisiä asioita.

Tervo tiedusteli, kuinka laajalle ja millä tavalla maalaisliiton taholla on ajateltu muiden porvarillisten ryhmien mukana oloa.

Vilhula huomautti tähän, ettei heillä ole ehdotoman kiinteätä kantaa tässä suhteessa. Parasta olisi tietysti mahdollisimman laaja ja ryhmävastuuseen perustuva porvarillinen osanotto, mutta se riippuu myös sosialidemokraattien suhtautumisesta.

Sukselainen lähti siitä, että jos 8-8 linja valitaan, se on sinänsä huippuratkaisu. Siihen ei sovi silloin paljon muita mukaan. Hän kertoi saaneensa keskustelussa tasavallan presidentin kanssa sen käsityksen, että presidentti pitäisi kommunistien mukanaoloa hallituksessa taroituksenmukaisena. Sukselainen sanoi vastanneensa, etteivät maalaisliittolaiset katso voivansa ottaa kommunisteja mukaan, elleivät sosialidemokraatit sitä vaadi. Jos sosialidemokraatit tätä vaativat, on luonnollista, että he jakavat osuuttaan kommunistien kanssa ja maalaisliitto porvareitten kanssa. Muussa tapauksessa olisi pohja sosialidemokraatteja kahdeksan ja maalaisliittolaisia kahdeksan sekä lisäksi yksi tai pari ruotsalaista.

Kajala tiedusteli, mitä veroja maalaisliittolaiset ajattelevat nostettavaksi. Hänen mielestensä olisi nyt lopetettava ylimääräisten budjettien käyttäminen ja pyrittävä todelliseen budjettiin. Eikö voitaisi ajatella valtion verotuksessa liukuvaa skaalaa samaan tapaan kuin kunnallisverotuksessa?

Niukkanen piti liikevaihtoveron korottamista mahdollisena.

Sukselainen piti liikevaihtoveron alentamista erehdyksenä. On vakavasti harkittava sen korottamista. Yleensä pitäisi pyrkimykseksi ottaa ettei menoja saa osoittaa, ennenkuin tarpeelliset tulot on nähtävissä.

Niukkanen palasi ehdotukseensa pääkysymysten luokitteluudesta.

Puheenjohtajana toimineen Vilhulan ehdotuksesta päätettiin, että molemmiin puolin valmistetaan PM niistä kysymyksistä, jotka olisi ratkaistava ennen hallituksen kokoonpanoa. Vasta sen jälkeen ryhdytään keskustelemaan kysymyksestä, otetaanko muita puolueita mukaan ja missä laajuudessa.

Päätettiin antaa julkisuuteen seuraava tiedonanto:

"Sosialidemokraattien ja maalaisliiton valitsevat delegaatiot olivat eilen ensimmäisen kerran kosketuksessa toisiinsa hallituskysymyksessä. Delegaatiot tutustuivat alustavasti toistensa esittämiin näkökohtiin. Neuvotteluja päätettiin jatkaa keskiviikkona klo 16."

Yhteenveto:

1) Maalaisliiton päälinjana on pyrkimys kahden puolueen koalittioon hallituskysymyksessä. Heillä olisi pääministerin muodostama enemmistö esim. 8-8 kokoonpanossa.

2) Periaatteessa ollaan kommunistien hallitusvastuuseen osallistumista vastaan, mutta valmiit myöntymään siihen, jos sosialidemokraatit "sitä vaativat".

3) Maalaisliittolaiset näkevät mielellään myös muita porvarillisia puolueita vastuussa.

4) Maatalouden hintatakuulinja on päällimmäisenä, ja sen toteuttamiseksi verorasitusta olisi lisättävä.

Peli on tuore. Kekkonen pysyttelee taka-alalla.

Hallitusneuvotteluja Sos.-dem. Puolueen ja Maalaisliiton välillä jatkettiin 8.3.-50 klo 16 eduskuntatalossa puhemiesneuvoston huoneessa. Läsne Kekkonen, Sukselainen, Vilhula ja Miettunen maalaisliittolaisista; Skog, Hakkila, Tervo, Kajala ja Leskinen sosialidemokraateista.

Vilhula jakoi muutamia kappaleita maalaisliiton muistiota hallitustehtävistä ja luki erään niistä.

Leskinen menetteli samalla tavalla sos.-dem. näkökohtien suhteen. (Kummatkin "ohjelmaliitteinä".)

Vilhula luki sosialidemokraattienkin muistion.

Kekkonen sanoi ensi vaikutelman osoittavan, että sosialidemokraattien PM:ssä on useita kohtia, jotka yhtä hyvin olisivat voineet esiintyä maalaisliiton PM:ssäkin. Kummastakin muistiosta havaitaan, ettei yleispoliittisesti ole mitään järkyttäviä erimielisyyksiä. Mitä käytännölliin kysymyksiin tulee, ne ovat sellaisia, ettei niihin ilman muuta voi suoralta kädeltä vastata. Kuitenkin tuntuu, että maalaisliittolaisten taholla hyväksytään työllisyyttä koskeva kohta. "Samat sosiaaliset edut kuin muissa töissä" tietysti on keskustelua herättävä kohta. Asuntokysymyksessä maalaisliiton taholla on erityisesti alleviivattu maaseudun asunto-olojen kehittämistä. Vuokrakysymys on erityisen vakava asia. Henkilökohtaisesti Kekkonen sanoi olevansa valmis tutkimaan kysymyksen uudelleenjärjestelyä "kohtuullisemmaksi" linjalla. Yleensä olisi kuitenkin pyrittävä ratkaisemaan tämä asia pitemmällä tähtäimellä niin, että sekä vuokranantajat että vuokralaiset tietäisivät parin kolmen vuoden tähtäimellä, mikä heitä odottaa. "Järkevää sosiaalista lainsäädäntöä" vastaan maalaisliittolaisilla

ei ole mitään, mutta kannattavuus on ensin tutkittava. Sosialisimikysymys on vieras kysymys. Yleensä maalaisliitto on sosialisimista vastaan, mutta puolinliikenteen ottamista valtion haltuun tietysti voi vakavasti harkita. Henkilökohtaisesti Kekkonen on aikaisemmin ollut mm. pakollisen vakuutustoiminnan sosialisimisen kannalla. Vesivoimien sosialisiminen lie-nee sensijaan vaikeampi asia. 6) kohta (valtiontalouden supistaminen ja tasapainoon saattaminen) otetaan kaikessa kiireessä vastaan kättentaputuksin. Kekkonen ilmoitti yhtyvän sosialisidemokraattien 7a) kohdassa esitettyyn näkökohtaan pankkilain tarkistamisesta ja sen nou-dattamisen valvomisesta, koska hän on Suomen Pankissa tullut havaitsemaan, kuinka pääomakeskitys haittaavas-sa määrässä on lisääntynyt. Hinnantasaustjärjestelmä on tullut uuteen vaiheeseen, kun esim. puutavaran hinnat maailmanmarkkinoilla jälleen ovat korkeammat kuin yksi-tyisen yrittäjävoiton kannalta on katsottava kohtuulli-seksi. Yleisvaikutelmaksi jää, että ellei hirveämpiä erimielisyyksiä esiinny, on olemassa mahdollisuus yh-teisymmärryksen saavuttamiseksi.

Vilhula kertasi vähän eri sanoin Kekkosen näkö-kohtia. Hänestä vuokrankorotusta koskevan lainsäädän-nön peruuttaminen olisi vaikea asia, mutta sen muutta-minen kohtuullisemmaksi vuokralaisten kohdalta on ilmei-sesti mahdollinen. Työaikalainsäädännössä ollaan maalais-liiton taholla hyvin pidättyväisiä, mutta sen jälkeen, kun esim. työehtosopimusneuvotteluissa maataloustyön-antajat ovat menneet pitemmälle kuin maataloustyöläis-ten työaikalakiesityksessä, pitäisi voida tähänkin asi-aan suhtautua positiivisesti, kunhan sitä vain ei vaa-

dita juuri PM:ssä mainitulla kiireellisellä tavalla. Sosia-lisimisvaatimukset tuntuvat ilmeisen ylivoimaiselta tehtä-vältä. 7a) kohta on tavallaan komitea-asteella aina Pekka-lan hallituksen ajoilta lähtien.

Sukselainen piti hallituksen ohjelmakysymystä lähin-nä stilisimisiasiana ja riippuvaisena siitä, mihinkä lop-putulokseen pyritään. Maalaisliiton ohjelmassahan puhu-taan luonnonvoimien ottamisesta valtion haltuun(Kekkonen: Niin, mutta sillä tarkoitetaan ukkosta.)

Kekkonen korosti Pohjois-Suomen vaikeata tilannetta, joka vaatii radikaalisia rakennemuutoksia.

Skog selosti tarkemmin sosialisidemokraattien PM:n eräiden kohtien merkitystä varsinkin työllisyyden ja asun-tokysymyksen kannalta. Sen jälkeen hän esitti joukon tie-dusteluja: 1) Mitä tarkoitetaan maitotaloustuotteiden hin-tojen porrastuksella? 2) Mitkä hintakysymykset ovat esillä, nykyisetkö vaiko nykyistä korkeammat hinnat vaaditaan taat-taviksi? 3) Miten maalaisliiton taholla suhtaudutaan tuo-tantomiljardiin? Entä lannotteiden hintasulkuun?

Hakkila korosti kahden suurimman puolueen yhteistyön merkitystä ja sitä sosialisidemokraattien PM:ssä alleviivat-tua näkökohtaa, että täystyöllisyyttä on ylläpidettävä. Se merkitsee sitä, että ihmisille tarjotaan ja että ne pide-tään tuottavassa työssä.

Miettunen vastasi Skogille, että he esityksellään hintaporrastuksesta Pohjois-Suomessa tarkoittavat tuotan-totukea. Tarkoituksena ei ole korottaa kuluttajien hinto-ja, vaan maksaa tuottajille palkkiota. Tuotantomiljardiin heidän tahollaan luonnollisesti suhtaudutaan positiivisesti. Samoin ovat sosialisidemokraattien kannalla väkilannotteiden hintojentasaukseen nähden. Miettunen piti asiallisesti muo-

dottomana, että hallitusneuvotteluissa sovittaisiin ennakolta asioista, jotka parhaillaan ovat eduskunnassa ja kuuluvat sen päätettäväksi (sosiaaliset lait) Työttömyys- ja vuokrakysymyksessä hän oli Kekosen ja Vilhulan kannalla.

Tervo piti edellytyksenä, että nyt tapahtuvissa ennakkokeskusteluissa pyritään pääsemään sopimukseen määrätyistä peruskysymyksistä. Jos niistä päästään yhteisymmärrykseen, niin se merkitsee sitä, että niitä myös hallituspolitiikassa noudatetaan. Hän halusi, että maalaisliiton taholla tarkemmin presisoidaan, mitä tarkoitetaan takuuhinnoilla, koska sanonta maalaisliiton PM:ssä on niin ylimalkainen. Samoin olisi 2) kohdan ulosotto- ja pakkojuutokauppakohtaa selvennettävä. 4) kohta vaatii myös tarkempaa määrittelyä, ts. pyritäänkö maaseudun Aravaan tai muuhun sellaiseen linjaan. Niinikään 7) kohta vaatii yksityiskohteisempaa selvittelyä. 9) kohta tietysti on hyväksyttävissä. Pohjois-Suomen asettaminen erikoisasemaan herättää epäilyksiä. Mitä meidän ohjelmassamme esitettyyn sosialisointiin tulee, puhelin- ja voimateollisuus ovat tutkitut ja valmiit käsiteltäväksi, samoin tupakateollisuus.

Vilhula vahvisti myös Mielttusen ilmoituksen, että heidän tahollaan hyväksytään tuotantomiljardi. Sen jälkeen hän meni asian ytimeen . Maataloustuotteiden hintojen vakaannuttaminen on tullut aktueelliksi 7,5 %:n palkankorotuksen jälkeen. Asia on hintapuoleltaan vielä avoinna ja maataloustuottajat vaativat kompensatiota. Jos on mahdollista päästä kohtuulliseen kompensatioon, "tehda jotakin", ja samalla sopia ruotsalai-

sen mallin mukaan hintatakuulainsäädännöstä, luulisi olevan mahdollisuuksia rauhoittaa tilanne. (Leskinen: Paljonko maistolitran hintaa pitäisi korottaa? Miettunen: Sitä asiaa ei voi ilman ryhmässä tapahtuvaa käsittelyä vielä sanoa.)

Kajala : Leipäviljan hintaa olisi alennettava kaikkialla, jos Pohjois-Suomessa sen hintaa alennetaan, muutoin joudutaan hyvin vaaralliselle tielle. Yleensä pitää saada varmuus siitä, että tärkeimpiin asioihin nähden saadaan ratkaisut ennakolta taatuiksi. Hän halusi myös korostaa apteekkien kypsyttämistä sosialisoitavaksi.

Leskinen selosti hieman tarkemmin sosialidemokraattien PM:ssä olevia näkökohtia.

Puheenjohtajana toiminut Vilhula totesi, että maalaisliittolaiset kaipaavat selvitystä vuokria, työlainsäädäntöä ja sosialisointia koskeviin kohtiin, kun taas sosialidemokraatit haluavat keskustella lähemmin maalaisliiton PM:n 1:stä, 2:sta, 4:stä ja 7:stä kohdasta.

Päätettiin, että kumpikin osapuoli syventyy näihin yksityiskohtiin seuraavaan kokoukseen mennessä.

Skog halusi palata hallituspohjaa koskevaan kysymykseen. Ensiksi olisi saatava selvyyttä hallituksen muodostajasta. Onko maalaisliiton ehdokkaana tohtori Kekkonen?

Vilhula vastasi tähän myönteisesti.

Skog halusi saada Kekkoselta selvyttää hänen kaavailuistaan hallituksen pohjasta.

Kekkonen vältti suoran vastauksen antamista ja ilmoitti sen sijaan käyneensä viime lauantaina tasavallan presidentin luona. Tasavallan presidentti oli tällöin tiedustellut häneltä, olisiko hän valmis ryhtymään neuvotteluihin mahdollisimman laajalla pohjalla toimivan hallituksen muodostamiseksi. Kekkonen oli tällöin vastannut, ettei hän voi antaa

vastausta, ennenkuin hän on kuullut ryhmänsä mielipiteen ja saanut selvitystä hallituspohjaa koskevaan asiaan. Hän oli puolestaan tiedustellut tasavallan presidentiltä, mitä hän tarkoittaa tällä mahdollisimman laajalla pohjalla. Presidentin vastaus oli ollut "SKDL mukaan". Tasavallan presidentin toivomus olisi siis, että kommunistit olisi otettava mukaan hallitukseen voimasuhteittensa mukaisesti. Kekkonen oli uudelleen keskustellut tasavallan presidentin kanssa tämän kokouspäivän aamuna. Tasavallan presidentti oli silloin kehoittanut häntä ilmoittamaan tasavallan presidentin vakavana toivomuksena, että SKDL olisi pyrittävä saamaan mukaan uuteen hallitukseen, koska se olisi tarkoituksenmukaista, viisasta, parasta jne. Tietysti tasavallan presidentti ei halua sekaantua tähän kysymykseen muulla tavoin, mutta hänen toivomuksensa on tietysti huomioitava. Kekkonen halusi siis nyt tiedustella molemmilta ryhmiltä, miten ne suhtautuvat tasavallan presidentin toivomukseen.

Leskinen tiedusteli Kekkonen omaa kantaa hallituspohjan suhteen.

Kekkonen vastasi ettei hän halua ottaa kantaa, ennenkuin hän on virallisesti ottanut vastaan hallituksen muodostamisen ja kuullut ryhmien vastauksen.

Hakkila ilmoitti omana kantanaan olevansa kommunistien mukaantottoa vastaan ja perusteli sitä sillä, että kommunistit tulisivat mukaan vain provokaattoreina.

Vilhula ilmoitti, että maalaisliiton kanta on sama kuin aikaisemmin ilmoitettu, eikä heillä ole aihetta muuttaa sitä.

Kekkonen piti lähtökohtana tasavallan presidentin ilmoitusta ja luonnollisena, että asia sen vuoksi käsitellään uudelleen ryhmissä. Hänen mielestään se on välttämätöntä tehdä myös maalaisliiton ryhmässä.

Leskinen tiedusteli Kekkoselta, merkitseekö hänen kantansa sitä, että olisi käsiteltävä suhtautuminen kommunisteihin ensiksi ja sitten palattava ohjelmakeskusteluun. Hänen mielestään ei ollut mitään aihetta muuttaa edellisenä päivänä omaksettua menettelytapaa selvittää aluksi hallituksen tehtäviä koskeva kysymys ja sitten palata hallituksen pohjaa koskevaan asiaan.

Kekkonen ilmoitti käsittävänsä asian niin, että molemmat kysymykset käsiteltäisiin samanaikaisesti, koska ne kytkeytyvät toisiinsa. Hän korosti luottamuksellisen ja vilpittömän yhteistyön merkitystä maalaisliiton ja sosialidemokraattien välillä.

Skog tiedusteli Kekkonen suhtautumista hallituksen muodostamiseen siinä tapauksessa, jos sosialidemokraatit tulevat samalle kannalle kuin maalaisliittokin on tällä hetkellä kommunisteihin nähden, ts. kielteiselle kannalle.

Sukselainen sanoi tasavallan presidentin soittaneen hänelle ja tiedustelleen, mitä hän oli sanonut delegaatiossa, koska sosialidemokraattien taholta oli ilmoitettu hänen ja maalaisliiton kannasta kommunisteihin nähden niinkuin oli tapahtunut. Sukselainen oli silloin selostanut maalaisliiton aikaisemmin omaksumaa kantaa. Hänen mielestään tietysti voidaan ja on ilmeisesti tarpeellistakin harkita kysymystä uudelleen sen jälkeen, kun tasavallan presidentti on nimenomaisen toivomuksensa lausunut.

Hakkila korosti uudelleen kielteistä kantaansa yhteistoimintaan kommunistien kanssa hallituskysymyksessä.

Leskinen ei nähnyt mitään syytä aikaisemman menettelytavan muuttamiseen. Hänen mielestään delegaation pitäisi jatkaa ohjel-

mallisten kysymysten selvittelyä ja vasta sitten palata hallituksen pohjaa koskevaan keskusteluun.

Kekkonen oli päinvastaista mieltä. Tasavallan presidentin tiedusteluun pitää tietysti vastata ja sen merkitys on otettava huomioon. Hän ilmoitti myös, ettei hän usko oikeiston mukanaoloon hallituksessa.

Puheenjohtajan ehdotuksesta päätettiin selostaa asioita asianomaisissa eduskuntaryhmissä sekä ohjelman että hallituspohjan kohdalta ja jatkaa neuvotteluja torstaina kello 19.

Kekkonen ilmoitti lopuksi vastauksena Skogin aikaisemmin tekemään tiedusteluun, että hänelle tehty toimeksianto koskee tasavallan presidentin esittämää "mahdollisimman laajalla pohjalla" toimivaa hallitusta, siis sellaista, jossa kommunistitkin ovat mukana. Se tietysti peruu-
tuu, jos tämä pohja ei ole saavutettavissa.

Päätettiin antaa lehdistölle seuraava tiedonanto neuvotteluista:

"Sosialidemokraattien ja maalaisliiton delegaatioiden neuvotteluja jatkettiin keskiviikkona kello 16. Tilaisuudessa tutustuttiin yksityiskohtaisemmin molempien osapuolien esittämiin näkökohtiin. Neuvotteluja jatketaan torstaina kello 19 sen jälkeen kun eduskuntaryhmät ovat käsitelleet hallituskysymystä."

Eilen illalla oli epävirallinen neuvottelu valtioneuvoston juhlahuoneistossa sos.-dem. delegaation ja puoluetoimikunnan hallituksessa olevien jäsenten kesken. Siinä sovittiin, että eduskuntaryhmälle esitetään vain selostus tähänastisista neuvotteluista kuitenkaan tekemättä päätöstä suhtautumisesta kommunisteihin. Pääministerikandidaatin asiana on tietysti selvästi esittää, mille

pohjalle hän haluaa hallitusta kaavailtavan. Neuvottelussa todettiin vielä, että kanssamme pelataan rumaa peliä. Yritetään saattaa meidät vastuuseen siitä, otetaanko kommunistit mukaan vaiko ei.

(Fagerholm oli puhelinkeskustelussa tasavallan presidentin kanssa, joka hänelle korosti näkökohtiaan kommunistien mukaanottamisessa. Niistä ensimmäinen on ulkopoliittinen näkökohta, toinen parlamentaarinen ja kolmas tilanne työväenliikkeen sisällä. Fagerholm sanoi ilmoittaneensa, että hän käsittää sosialidemokraattien mielestä olevan liikaa, että nieltäisiin samalla kertaa sekä a) Kekkonen että b) kommunistit. Yhdessäkin on jo aivan tarpeeksi. -Hänen mielestään tasavallan presidentti oli antanut Kekkosen juoksuttaa itsensä ansaan.)

Puoluesihteeri Leskisen selostuksen päätyttyä puheenjohtaja Hakkila kiitti puhujaa selostuksestaan.

Tämän jälkeen ryhdyttiin asian johdosta keskustelemaan.

Peltonen: Omasta puolestani tyydyn annettuun selostukseen ja katson, että tässä vaiheessa ei ole aihetta laajempaan keskusteluun.

Jokinen: Olisi myös selviteltävä tulevan hallituksen suhteet SAK:hon nähden. Tämä tärkeätä. Työehtosopimuksia sanotaan irti. Syntyneessä tai vasta muodostuvassa tilanteessa on tärkeätä myös se, mikä on hallituksen kanta.

Leskinen: Tarkoituksena on selvittää myös Jokisen mainitsema kysymys.

Raunio: Tiedusteli tiedetäänkö mitä Mauno Pekkala teki presidentin luona.

Raunion tiedusteluun ei tiedetty antaa vastausta.

Päätös.

Keskustelun päätyttyä ryhmä yksimielisesti hyväk-

syi ryhmän Työvaliokunnan ehdottaman seuraavan päätöksen:

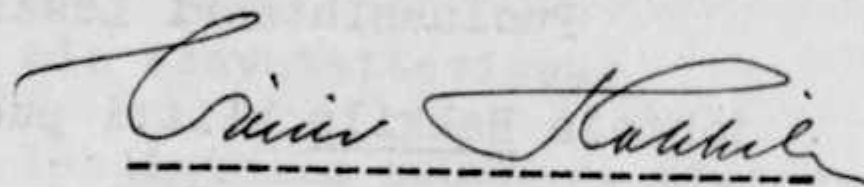
Kuultuaan selostuksen tähän asti käydyistä hallitusneuvotteluista ryhmä hyväksyy neuvotteloiden tähän astisen toiminnan ja valtuuttaa heidät jatkamaan neuvotteluja maalaisliiton kanssa hallitusohjelmasta.

Kun ryhmälle ei ole esitetty virallisen toimeksiannon perusteella tehtyä ehdotusta hallituspohjasta, ryhmä katsoo ettei sillä ole aihetta kannanmäärittelyyn tässä kysymyksessä.

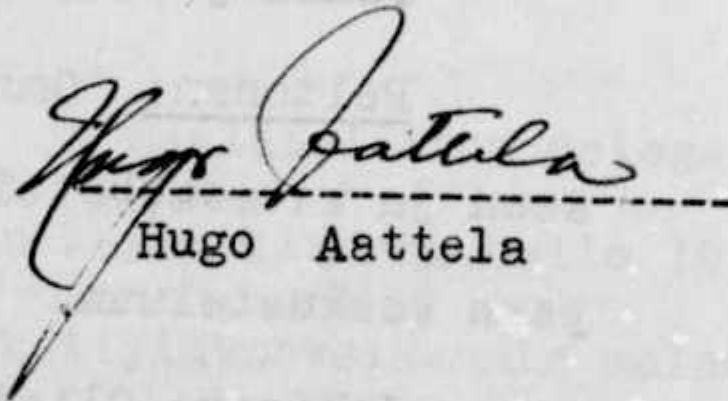
+

Kokous päättyi kello 17,30.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila

Hugo Aattela

Olemme tarkistaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todenneet sen olevan kokouksen kulun ja päätöksen kanssa yhtäpitävän.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmän kokoushuoneessa eduskuntatalossa 14 p:nä maaliskuuta 1950.

Nimihuudossa merkittiin poissaoleviksi: Karjalainen, Karvonen ja Simonen.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 15.

Merkittiin saapuvilla oleviksi Suomen Sosialidemokraattien toimittajat: Pohjanmaa, Ojamo ja Mykkänen sekä puolue-
toverit Eino Anttila ja Akseli Maurikka-
la ryhmän jäsenen Raunion suosittelemana, Pekka Martin ja Aarne Keso ryhmän jäsenien Raunion ja Kilpeläisen suosittelemina, Simo Juntunen ja Vihtori A. Lahti ryhmän jäsenien Rantalan ja Kilpeläisen suosittelemina, Johannes Jauhainen ryhmän jäsenen Pyörtänön suosittelemana sekä Arvo Yläraakkola ryhmän jäsenen Järvisen suosittelemana.

1 §.

Maansaaajain lähetystö.

Ryhmäkokoukseen saapui maansaaajain lähetystö, jonka puolesta kiinnitettiin ryhmän jäsenten huomiota niihin vaikeuksiin, joita saaduille palstoille rakennettavaksi suunniteltujen rakennusten rahoittamisessa on. Lainaa on saatu noin 450.000 mk rakennusta kohti, mutta tällä määrällä ei rakennuksia saa valmiiksi. Monet rakennukset ovat jääneet keskentekoisiksi. Olisi erittäin suotavaa, että valtiolta saataisiin lisää lai-

naa, esim. Arava-lain tapaisia lainoja. Lähetystön taholta mainittiin vielä, että heillä ei ole asiaa pankkeihin, koska he eivät saa sellaisia nimiä lainapapereihinsa, että niiden perusteella saisi lainaa pankista.

Puheenjohtaja H a k k i l a kiitti lähetystöä antamistaan tiedoista. Totesi ryhmän käsittävän, että lähetystön koskettelema asia on k.o. maansaajille ja rakennuttajille tärkeä, ja että se on tärkeä myöskin asuntopoliittiselta kannalta arvostaen. Ilmoitti ryhmän kiinnittävän asiaan vakavaa huomiota.

2 §.

Hallituskysymys.

Ryhdyttiin jälleen käsittelemään hallituskysymystä.

Puheenjohtaja ilmoitti eduskunnan puhemiehen, tohtori U. K e k k o s e n lähettäneen hänelle jäljennöksen Tasavallan Presidentin eduskunnan puhemiehelle osoittamasta seuraavan sisältöisestä kirjeestä:

"Helsinki 10.3.50.

Eduskunnan Puhemies

Lakitieteentohtori U. Kekkonen

Välillämme käydyissä hallituskysymystä koskevilla neuvotteluissa olen mielipiteenäni esiintuonut pitäväni tarkoituksenmukaisena hallituksen muodostamista laajalla parlamenttaarisella pohjalla sekä siten, että SKDL olisi siinä edustettuna.

Viitaten näihin keskusteluihin pyydän Teitä muodostamaan hallituksen edellämämainitulla pohjalla.

Kunnioittaen

J.K. Paasikivi."

S k o g : Selosti hallituskysymyksen johdosta maalaisliiton neuvottelijain kanssa käytyä kolmatta neuvottelua.

Selostuksesta ilmeni mm., että neuvottelu oli pidetty eduskunnan puhemiehen huoneessa ja että neuvottelujen puheenjohtajana oli toiminut Vilhula. Maalaisliiton taholta oli tehty kirjallinen esitys siitä, mitä heidän mielestään olisi hallituksen ohjelmaan ja tehtäviin sisällytettävä. Tästä esityksestä, jossa pyrittiin täsmentämään heidän taholtaan aikaisemmin suullisesti esitettyjä näkökohtia, ilmeni mm., että maidon hintaa olisi korotettava 2 markalla litralta.

Tämän jälkeen oli Vilhula esittänyt keskusteltavaksi hallitusohjasta. Tässä yhteydessä oli käynyt ilmi, että maalaisliiton ryhmä ei vielä ollut tehnyt päätöstä hallitusohjasta. Kekkonen oli lausunut, ettei asiasta tule mitään koska sosialidemokraatit ovat piilosilla.

Tervon tällöin tiedusteltua katsotaanko, että neuvottelut katkaistaan, oli maalaisliiton taholta lausuttu, että neuvotteluja ei katkaistaisi.

Skog ilmoitti tämän jälkeen, että eilen ilmeni hallituskysymyksessä uusi vaihe. Puhemies Kekkonen oli ottanut yhteyden toveri Tervoon ja ollut hänen kanssaan epävirallisessa keskustelussa tunnin ajan. Kekkonen oli tällöin luenut Tasavallan Presidentin puhemiehelle lähettämän kirjeen, jonka jäljennöksen ryhmän puheenjohtaja äsken ryhmälle esitti. Puhemies Kekkonen oli ilmoittanut Tervolle oman kantansa hallitusohjaa koskevassa asiassa olevan saman kuin Presidentinkin kanta on. Hän oli samalla ilmoittanut, että tarkoituksena on muodostaa hallitus, jossa olisi viisi maalaisliittolaista ministeriä, kolme muihin porvarillisiin ryhmiin kuuluvaa ministeriä, viisi sosialidemokratista ministeriä ja kolme SKDL:ään kuuluvaa ministeriä.

Puhuja piti tärkeänä sitä, että tiedettäisiin maalaisliiton ryhmän kanta hallitusohjan suhteen. Hän totesi, että kanssamme halutaan pelata taktiikkaa, joten siihen olisi vas-

tattava samalla tavalla.

Puoluetoimikunnan työvaliokunta suosittelee ryhmän päätettäväksi seuraavaa:

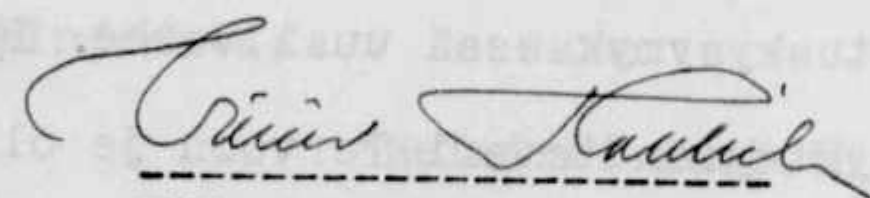
"Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä odottaa hallituksen muodostajan oman ryhmän ensin määrittävän kantansa hallituspohjaan nähden ja ottaa sen jälkeen kysymyksen ratkaistavakseen."

K i l p e l ä i n e n : Ilmoitti, että maalaisliiton ryhmän jäsen Virolainen oli tänään tullut hänen luokseen ja sanonut Kekkosen ilmoittaneen, että ellei Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä tee tänään päätöstään, niin hän luopuu hallituksen muodostamisesta.

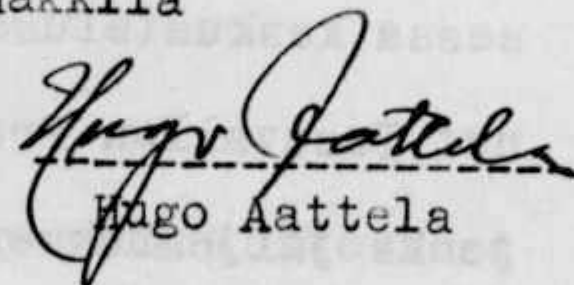
Päätös.

Kokous yksimielisesti päätti hyväksyä Puoluetoimikunnan työvaliokunnan suositteleman päätöslauselman ryhmän päätökseksi.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila

Hugo Aattela

Olemme tarkistaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todenneet sen olevan kokouksen kulun ja päätöksen kanssa yhtäpitävän.

Sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmälle.

Vastaanotettuani Tasavallan Presidentiltä hallituksenmuodostamistehtävän sillä pohjalla, mikä käy ilmi hänen minulle lähettämästään 10.3.1950 päivätyistä kirjeistä, olen 14.3.1950 pyytänyt sekä sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmän että maalaisliiton eduskuntaryhmän vastausta, ovatko ne valmiit myötävaikuttamaan hallituksen muodostamiseen Tasavallan Presidentin kirjeessä mainitulla pohjalla, missä tarkoituksessa olen molemmille ryhmille antanut kirjeistä jäljennöksen. Maalaisliiton eduskuntaryhmä on 14.3.1950 antanut tiedusteluuni vastauksen. Kun en ole vielä saanut sosialidemokraattisen puolueen vastausta, pyydän uudistaa eilen tekemäni tiedustelun, koska maalaisliiton eduskuntaryhmältä saamani vastaus on sen sisältöinen, että mi-

nulla on syytä jatkaa Tasavallan Presidentin minulle antaman tehtävän suorittamista hänen edellyttämällään pohjalla.

Helsingissä, 15 päivänä maaliskuuta 1950.

Mina Kekkonen

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän Työvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmän kokoushuoneessa eduskuntatalossa 20 p:nä maaliskuuta 1951.

Saapuvilla olivat: Hakkila, Leivo-Larsson, Malkamäki, Niemi, Tervo ja Aattela sekä puoluesihteeri Leskinen. Kokouksen loppuvaiheessa saapui kutsuttuna myöskin Pyörtänö kokoukseen.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 17.

1 §.

Pyörtänön asia.

Puoluesihteeri L e s k i n e n ilmoitti, että hän oli viime perjantaina t.k:n 16 p:nä käynyt eduskuntatalossa melko hyödyttömän keskustelun Väinö Pyörtänön kanssa niistä asioista, joista Työvaliokunnan kokouksessa 22.2.-51 oli keskusteltu. Eilen oli asiasta keskusteltu puolue toimistossa Pyörtänön ollessa saapuvilla. Asiaa tutkittaessa on selvinnyt mm., että Työväen Ohjelmapalvelu on saamassa Pyörtänöltä 15.000 markkaa. Pyörtänö on hoitanut omaan laskuunsa mm. Malmstenin kiertueen. Kiertueita koskevat tilikirjat on poltettu. Joensuun Toveriseuran taholta on ilmoitettu, ettei seuralla ole enempää sanottavaa asiassa. Seura voi tähän hajota. Pyörtänö on julkaissut neljä numeroa Karjalan Kuva nimistä lehteä. Kirjapaino odottaa suoritusta 280.000 markan suuruiselle laskulleen. Pyörtänö väittää Rautatiekirjakaupalta olevan saatavia niin paljon, että lasku voitaisiin suorittaa. Tämäkin asia on ollut esillä Joensuun Toveriseuran kokouk-

sessä. Pyörtämä on velvoitettu suorittamaan takaisin kootut tilausmaksut ja osakemaksut. Mitä Sokeain Keskusliiton esille ottamaan juttuun tulee, niin Pyörtämän piti eiliseen iltaan mennessä tuoda tuomari Kesänselle selvityksen ja tilityksen Sokeain Huolto r.y:lle saaduista lahjoituksista ja niiden käytöstä. Hän ei kuitenkaan ole tuonut Kesänselle vaadittua selvitystä ja on hän viivyttyään puolustanut sillä, ettei ole saanut papereita kuntoon. Puoluesihtööri sanoi antaneensa lupauksen Sokeain Keskusliitolle, että asia hoidetaan.

Puoluetoimikunta on Pyörtämän asiassa tullut sellaiseen tulokseen, että Pyörtämän on tehtävä johtopäätökset menettelystään ja ellei hän sitä tee, niin Puoluetoimikunta ilmoittaa Joensuun Sosialidemokraattiselle Piirijärjestölle asiasta.

Puoluesihtööri lausui vielä, että Puoluetoimikunta ei voi estää asettamasta eduskuntavaaleissa Pyörtämää ehdokaslistoille, sillä tämä on piirikokouksen asia.

Pyörtämä saapui kokoukseen sen ollessa jo loppumaisillaan. Hän selosti mitä vaikeuksia hänellä on ollut yrittäessään järjestää Sokeain Huolto r.y:tä koskevia asioita vaadittuun kuntoon. Viivästyminen on ensi sijassa johtunut siitä, että mainitun järjestön rahastonhoitaja on ollut matkoilla. Pyörtämä vakuutti hoitavansa asiansa puoluesihtööri Leskisen vaatimalla tavalla. Ei kuitenkaan puhunut mitään edustajaehdokassuudesta.

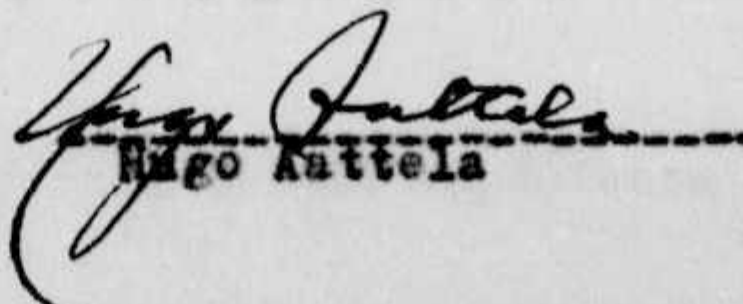
PÄÄTÖS.

Päätettiin jättää Pyörtämä koskevan asian hoitaminen kokonaan Puoluetoimikunnan tehtäväksi.

Kokous päättyi kello 17,40.

V a k u u d e k s i :

VAINO HAKKILA

Hugo Kattela

P ö y t ä k i r j a Sosialide-
mokraattisen Eduskuntaryhmän Työvaliokun-
nan kokouksesta, joka pidettiin eduskunta-
talossa ulkoasiainvaliokunnan kokoushuonees-
sa 21 p:nä maaliskuuta 1950.

Saapuvilla olivat: Hakkila, Kajala,
Käkelä, Malkamäki, Paasio, Tervo ja Aattela.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkir-
jan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 12,30.

1 §.

Valiokuntapaikat.

Sen johdosta, että hallituksen jäseninä olleet ryh-
män jäsenet olivat hallituksen vaihdoksen tapahduttua va-
pautuneet hallituksen jäsenyydestä ja näin ollen oli jär-
jestettävä heidän osallistumisensa eduskunnan valiokuntien
työhön, otettiin ryhmäkokoukselle ehdotuksen tekoa varten
käsiteltäväksi erinäisten valiokuntapaikkojen järjestäminen.

Päätös.

Päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa seuraavat valio-
kuntapaikkajärjestelyt toimitettavaksi:

Perustuslakivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Pentti
Niemi ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan
valittavaksi Jussi Raatikainen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta Eino
Raunio ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdo-
tetaan valittavaksi Pentti Niemi.

Lakivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Väinö Hak-

kila ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Uno Takki.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta J. Tolonen ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi V. Hakkila.

Ulkoasiainvaliokunta

Vapautusta pyytää valiokunnan jäsenyydestä J. Karvonen ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Unto Varjonen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta Kaisa Hillelä ja hänen tilalleen varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi J. Karvonen.

Valtiovarainvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytävät vapautusta V. Väyrynen ja Aino Malkamäki ja heidän tilalleen valiokunnan jäseniksi ehdotetaan valittaviksi Onni Hiltunen ja Onni Peltonen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta V. Järvinen ja hänen tilalleen varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Aino Malkamäki.

Pankkivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Jalmari Linna ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Unto Varjonen.

Laki- ja talousvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Olavi Kajala ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi A. Sävelä.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta A. Sävelä ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi O. Kajala.

Maatalousvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta A. Sävelä ja hänen tilalleen ehdotetaan valittavaksi Matti Lepistö.

Työväenasiainvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytävät vapautusta Yrjö Helenius ja V. Järvinen ja heidän tilalleen ehdotetaan valittavaksi Tyyne Leivo-Larsson ja Emil Huunonen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta K. Alanko ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Y. Helenius.

2 §.

Puhemieskysymys.

Sen johdosta, että eduskunnan on hallituksen vaihdoksen aiheuttamana valittava itselleen uusi puhemies, otettiin tämä asia käsiteltäväksi.

Päätös.

Päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä kannattaisi K.A. Fagerholmin valitsemista eduskunnan puhemieheksi.

3 §.

Keskussairaalakysymys.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän suhtautuminen keskussairaalakysymykseen, joka hallituksen esityksen perusteella on parhaillaan valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä.

Valtiovarainvaliokunnan keskussairaalakysymystä käsittelevän jaoston puheenjohtaja Käkelä selosti hallituksen esityksen käsittelyä valtiovarainvaliokunnan asianomaisessa jaostossa. Selostuksesta ilmeni mm.

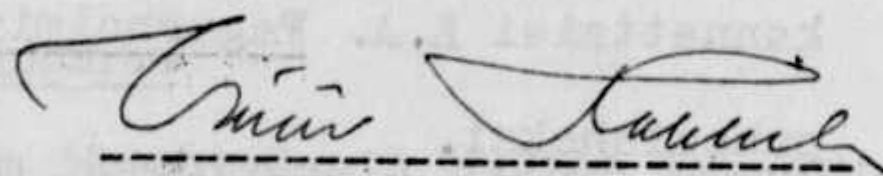
että hallituksen esityksen tarkoituksena on saada aikaan yhtenäisen rakennusohjelma niiden 18 keskussairaalan rakentamiseksi, jotta valtio keskussairaalalain mukaisesti yhteistoimin kuntien kanssa rakentaa ja ylläpitää. Sen mukaan keskussairaalain rakennustyö olisi suoritettava kahdessa vaiheessa siten, että ensin rakennettaisiin tarpeelliset yleiset sairaalaosastot ja välttämättömät henkilökunnan asunnot sekä lisäksi talousosastot. Toisessa vaiheessa rakennettaisiin kulkutautiosastot ja tarpeen vaatimat lisäasunnot henkilökunnalle. Ensimmäisessä vaiheessa suoritettavat rakennustyöt toteutettaisiin lakiehdotuksen mukaan 15 vuoden aikana lakiin otettavan erityisen kiireellisyysjärjestyksen mukaisesti ja toisessa vaiheessa suoritettavat työt yleensä tämän jälkeen. Vastoin hallituksen esitystä on valtiovarainvaliokunnan asianomaisen jaoston meikäläiset jäsenet asettuneet sille kannalle, että ensimmäisessä vaiheessa suoritettavat rakennustyöt olisi toteutettava 12 vuoden aikana. Valtiovarainvaliokunnan meikäläinen ryhmä yhtä jäsentä lukuunottamatta on asettunut jaoston meikäläisen ryhmän kannalle.

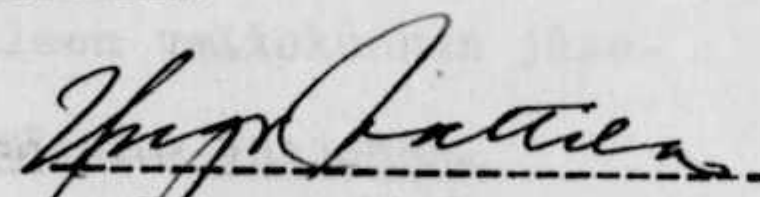
Päätös.

Päätettiin suositella valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraattisten jäsenten kannanoton hyväksymistä.

Kokous päättyi kello 13.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila

Hugo Aattela

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmän kokoushuoneessa eduskuntatalossa 21 p:nä maaliskuuta 1950.

Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Alanko, Brander-Wallin, Huononen, Kilpeläinen, Pyörtänö, Takki, Turunen ja Varjonen.

Puhetta johti Hakkila ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Kokous alkoi kello 13.

1 §.

Valiokuntapaikat.

Sen johdosta, että hallituksen jäseninä olleet ryhmän jäsenet olivat hallituksen vaihdoksen tapahduttua vapautuneet hallituksen jäsenyydestä ja näin ollen oli järjestettävä heidän osallistumisensa eduskunnan valiokuntien työhön, otettiin ryhmän työvaliokunnan ehdotuksen pohjalla käsiteltäväksi erinaisten valiokuntapaikkojen järjestäminen.

P ä ä t ö s .

Päätettiin valiokuntapaikkojen järjestelyt toimittaa seuraavasti:

Perustuslakivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Pentti Niemi ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Jussi Raatikainen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta Eino Raunio ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Pentti Niemi.

Lakivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Väinö Hakkila ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Uno Takki.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta J. Tolonen ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Väinö Hakkila.

Ulkoasiainvaliokunta

Työvaliokunta ehdotti, että valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta J. Karvonen, ja että hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Unto Varjonen.

Vastoin työvaliokunnan ehdotusta ehdotettiin kokouksessa Karvosen tilalle valittavaksi Takki ja Kajala. Tällöin syntyi keskustelua Kilpeläisen olosta valiokunnan jäsenenä.

Keskustelun päätyttyä umpilipuvin toimitetussa äänestyksessä annettiin Takin ehdokkuuden puolesta 39 ääntä, Kajalan ehdokkuuden puolesta 23 ääntä ja Kilpeläisen valiokunnan jäsenenä pysyttämisen puolesta 19 ääntä, joten äänestyksen perusteella ulkoasiainvaliokunnan jäseniksi ehdotetaan valittaviksi Takki ja Kajala, Karvosen ja Kilpeläisen joutuessa pyytämään eroa valiokunnan jäsenyydestä.

Tämän jälkeen hyväksyttiin työvaliokunnan ehdotus, että ulkoasiainvaliokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta Kaisa Hiilelä ja hänen tilalleen varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi J. Karvonen.

Valtiovarainvaliokunta

Työvaliokunta ehdotti, että valiokunnan jäsenyydestä pyytävät vapautusta V. Väyrynen ja Aino Malkamäki, ja että heidän tilalleen valiokunnan jäseniksi ehdotetaan valittaviksi Onni Hiltunen ja Onni Peltonen.

Koska työvaliokunnan ehdotusta ei sellaisenaan haluttu

hyväksyä, meneteltiin tällöin niin, että otettiin käsiteltäväksi valtiovarainvaliokunnan kaikkien sosialidemokraattisten jäsenten paikkojen täyttämisasiä.

Tämän jälkeen päätettiin ilman äänestystä valiokunnan vakinaisina jäseninä pitää V. Rantala ja Y. Welling, sekä ehdottaa valiokunnan jäseniksi valittavaksi O. Hiltusen ja O. Peltosen.

Edellä esitetyn tapahduttua suoritettiin umpilipuvin valiokunnan jäsenpaikoista äänestys A. Malkamäen, V. Käkelän, V. Väyrysen ja H. Aattelan välillä. Ääniä saivat: Väyrynen 35, Malkamäki 25, Käkelä 17 ja Aattela 5. Äänestyksen perusteella valiokunnan jäsenyyden säilyttävät Väyrynen ja Malkamäki, ja valiokunnan jäsenyydestä pyytävät vapautusta Aattela ja Käkelä.

Päätettiin vielä, että valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta V. Järvinen ja R. Paasio, ja että varajäseneksi Järvisen tilalle ehdotetaan valittavaksi V. Käkelä ja Paasion tilalle H. Aattela.

Pankkivaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Jalmari Linna ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi Unto Varjonen.

Laki- ja talousvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta Olavi Kajala ja hänen tilalleen valiokunnan jäseneksi ehdotetaan valittavaksi A. Sävelä.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta A. Sävelä ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Olavi Kajala.

Maatalousvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytää vapautusta A. Sävelä ja

hänen tilalleen ehdotetaan valittavaksi Matti Lepistö.

Työväenasiainvaliokunta

Valiokunnan jäsenyydestä pyytävät vapautusta Yrjö Helenius ja V. Järvinen ja heidän tilalleen ehdotetaan valittavaksi Tyyne Leivo-Larsson ja Emil Huunonen.

Valiokunnan varajäsenyydestä pyytää vapautusta K. Alan-ko ja hänen tilalleen valiokunnan varajäseneksi ehdotetaan valittavaksi Y. Helenius.

2 §.

Puhemieskysymys.

Sen johdosta, että eduskunnan on hallituksen vaihdoksesta johtuen valittava itselleen uusi puhemies, otettiin tämä asia käsiteltäväksi.

Työvaliokunta ehdotti, että ryhmä kannattaisi K.A. Fagerholmin valitsemista eduskunnan puhemieheksi.

P ä ä t ö s .

Yksimielisesti päätettiin hyväksyä työvaliokunnan ehdotus.

3 §.

Ilmoitusasia.

Puheenjohtaja H a k k i l a ilmoitti hallituskysymyksestä, että heti viime ryhmäkokouksen päätyttyä puoluetoimikunnan ja ryhmän valitsevat neuvottelijat kokoontuivat ja päättivät ryhmän puheenjohtajan tekemän tiedustelun johdosta, ettei ryhmän päätöksestä anneta tri Kekkoselle mitään tulkintaa siitä mille kohdalle päätöksen sanamuodossa on asetettava pääpaino. Tämän mukaisesti ryhmän puheenjohtaja antoi puhelimitse tri Kekkoselle tiedon ryhmän tekemästä päätöksestä sekä lähetti hänelle pyynnöstä myös päätöksen sanamuodon kirjallisesti.

4 §.

Keskussairaalakysymys.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän suhtautuminen keskussairaalakysymykseen, joka hallituksen esityksen perusteella on parhaillaan valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä.

Puheenjohtaja luovutti ensimmäisen puheenvuoron K ä k e - l ä l l e , joka selosti asian käsittelyä valtiovarainvaliokunnan asianomaisessa jaostossa. Selostuksesta ilmeni mm., että hallituksen esityksen tarkoituksena on saada aikaan yhtenäinen rakennusohjelma niiden 18 keskussairaalan rakentamiseksi, jotka valtio keskussairaalamukaisesti yhteistoimin kuntien kanssa rakentaa ja ylläpitää. Sen mukaan keskussairaalamukaisesti rakennustyö olisi suoritettava kahdessa vaiheessa siten, että ensin rakennettaisiin tarpeelliset yleiset sairaalaosastot ja välttämättömät henkilökunnan asunnot sekä lisäksi talousosastot. Toisessa vaiheessa rakennettaisiin kulkutautiosastot ja tarpeen vaatimat lisäasunnot henkilökunnalle. Ensimmäisessä vaiheessa suoritettavat rakennustyöt toteutettaisiin lakiehdotuksen mukaan 15 vuoden aikana lakiin otettavan erityisen kiireellisyysjärjestyksen mukaisesti ja toisessa vaiheessa suoritettavat työt yleensä tämän jälkeen.

Vastoin hallituksen esitystä on valtiovarainvaliokunnan asianomaisen jaoston meikäläiset jäsenet ja myöhemmin yhtä jäsentä lukuunottamatta koko valtiovarainvaliokunnan meikäläinen ryhmä asettanut sille kannalle, että ensimmäisessä vaiheessa suoritettavat rakennustyöt olisi toteutettava 12 vuodessa. On myös esitetty sellainenkin vaihtoehto, että ne olisi toteutettava 10 vuodessa. Lisäksi on pidetty kohtuullisena sitä, että keskussairaaloiden rakentamisen jouduttamiseksi olisi niidenkin kuntayhtymien, joiden suunnittelemat keskussairaalat eivät ole etutilalla e.m. kiireellisyysjärjestyksessä, rakennushankkeita

sikäli tuettava, että niille suoritettaisiin Suomen Pankin alimman diskonttokoron suuruinen korkohyvytys rakennushankkeisiin sijoitetusta pääomasta.

Puheenjohtaja H a k k i l a ilmoitti työvaliokunnan suosittelevan valtiovarainvaliokunnan meikäläisen ryhmän kannan hyväksymistä.

H i l t u n e n : Keskussairaaloitten rakentamisessa olisi määrättyä varovaisuutta noudatettava. Rakennusaikaa tuskin voidaan määrätä 12 vuotta lyhyemmäksi. Korkohyvytys voitaisiin hyväksyä.

K ä k e l ä : Tuberkuloosisairaalain rakentaminen toteutettiin pula-aikana 10 vuodessa, vaikka oli kyseessä 13.000 sairaansijan rakentaminen.

K u l o v a a r a : Yhtyi työvaliokunnan kannanottoon.

P ä ä t ö s .

Päätettiin hyväksyä työvaliokunnan suositus.

5 §.

Suhtautuminen hallituksen esitykseen laiksi viljavarastosta.

Otettiin ryhmän jäsenen S i m o s e n esityksestä käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta hallituksen esitykseen laiksi valtion viljavarastosta.

S i m o n e n : Yksityisille kauppamylllyille ei olisi lainaa tämän lain perusteella annettava, koska ne on katsottava liikelaitoksiksi ja sellaisina rinnastettava liikelaitoksiin yleensä. Mikäli mainituille mylllyille varoja lainataan, niin koron olisi oltava saman kuin lainamarkkinoilla yleensä, kuitenkin tällä erää ainakin 5 %. Lainaehdoksi olisi asetettava, että rakennettava varasto on ns. siilovarasto.

H i l t u n e n : Simonen on aivan oikeassa. Koron pitäisi olla 5 % eikä 3 kuten maatalousvaliokunnassa on esitetty. Kauppamyllyt ovat yksityisiä liikelaitoksia, joita on sellaisina koh-

deltava.

J o k i n e n : Viljakaupasta nykyisin saatavalla voitolla ei esim. Perniön seudun osuuskauppa kykene rakentamaan sellaista varastoa, jossa olisi kaikki tarpeelliset laitteet. Olisi näin ollen saatava halpakorkoista lainaa tähän tarkoitukseen.

P u s a : Olen ollut viljavarastojen rakentamiseen käytettävän rahamäärän korottamisen kannalla. Sadot lisääntyvät ja pitäisi olla varastotilaa vastaavasti. Pitäisi myös olla kunnollisia kuivauslaitteita ym. Jos korko määrätään korkeaksi, niin se tuntuu tavarain hinnoissa.

P ä ä t ö s .

Päätettiin yhtyä Simosen ja Hiltusen kantaan siinä, että viljavarastojen rakentamista varten yksityisille kauppamylllyille annettavista lainoista olisi perittävä korkoa 5 %, ja että tähän tarkoitukseen olisi tässä vaiheessa käytettävä 250 miljoonaa markkaa.

Kokous päättyi kello 14.

V a k u u d e k s i :

Väinö Hakkila
Väinö Hakkila

Hugo Aattela
Hugo Aattela

Olemme tarkistaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todenneet sen olevan kokouksen kulun ja päätösten mukaisen.

Kalle Järvinen

Juri Jy.

III pöytäkirjaan.

Puheenjohtaja Hakola ilmoitti hallituskysymyksestä että heti viime ryhmäkokoukseen päätettyä puolesta: rikunnan ja ryhmän yd. välitsemät seurustelijat kokoukseen ja päät.ivät ryhmän puheenjohtajan tekem. tiedustelun johdosta ettei ryhmän päätöksestä anneta tri. Heikille milinä tulintaja sitä. m.ille k.ille päätöksen laus. m.udessa on asetettava pääp.aino. Tämän muaisesti ryhmän puheenjohtaja antoi ~~suor.~~ puheli m.itse tri. Heikille tiedon ryhmän tekemästä päätöksestä sekä lähetti hä. m.ille pyynnöksi myös päätöksen lausumaton kirjall. sort.

P ö y t ä k i r j a Sosiali-
demokraattisen Eduskuntaryhmän ko-
kouksesta, joka pidettiin 4 p:nä
toukokuuta 1950.

Nimenhuudossa merkittiin pois-
saoleviksi: Alanko, Fagerholm, Hak-
kila, Henriksson, Hiltunen, Koski-
nen, Malkamäki, Nurminen, Pyy, Si-
monen, Tervo ja Turunen.

Puhetta johti Leivo-Larsson
ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

Saapuvilla oleviksi merkit-
tiin puoluesihtööri Leskinen, SAK:n
pääsihtööri Lindblom, toimittajat
Eva Mykkänen, Kalkkinen ja Pohjan-
maa sekä puoluetoverit Kuusela, Oja-
mo ja Ylä-Rakkola.

1 §.

Selostus käynnissä olevista palkkaliikkeistä.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton pääsihtööri L i n d -
b l o m selosti ryhmälle käynnissä olevia palkkaliikkeitä. Puhu-
ja mainitsi aluksi, että kommunistit ovat syyttäneet SAK:n sosia-
lidemokraattista johtoa epäkansanvaltaisesta menettelystä palk-
kaliikkeissa. Sitä ei ole ollut hituistakaan, on vain pidetty
kiinni säännöistä ja sopimuksista. Tämän jälkeen puhuja selosti
voimassa olevia sopimuksia, joiden mukaan liitot voivat palkko-
jen kohdalta sanoa irti työehtosopimuksia. Näin on myös tapahtu-
nut. Puhuja selosti SAK:n Työvaliokunnassa palkkauskysymyksen
johdosta käytyjä neuvotteluja, joissa kommunistit ensin yritti-
vät pelata omaa peliään, mutta myöhemmin päädyttiin yksimielii-

syyteen siitä, miltä pohjalta liitot uusista työehtosopimuksista neuvotteluja käyvät.

Työmarkkinajärjestöjen välisissä neuvotteluissa on kuitenkin työnantajien taholta suhtauduttu jopa hyvin pilkallisestikin työntekijäpuolen taholta tehtyihin esityksiin. Ilmeisestikin on työnantajain tarkoituksena ollut "motittaa" liitot ja nujertaa ne yksitellen. Tällöin on SAK:ssa jouduttu vakavasti harkitsemaan mitä on tehtävä neuvottelujen saattamiseksi suotuisaan päätökseen. Tällöin on tultu siihen tulokseen, että on parasta palauttaa palkkaliikkeiden hoito sellaiselle raiteelle, että ohjaket ovat SAK:n Työvaliokunnan käsissä, ja että voidaan käyttää SAK:n koko voimaa neuvottelujen ratkaisuun saattamiseksi. Asiasta on ollut neuvottelukosketus myöskin Sosialidemokraattisen Puolueen Puoluetoimikunnan kanssa. Näissä neuvotteluissa on onnistuttu välttämään erimielisyyksien muodostuminen puoluejohdon ja ammattiyhdistysliikkeen johdon välille. Neuvotteluissa on tultu siihen tulokseen, että on ryhdyttävä yleislakkoon ellei palkkauskysymyksiä saada neuvotteluteitse ratkaistuksi.

Voidaan tietenkin sanoa, että aika on liian lyhyt yleislakon aloittamiseen, mutta tälle seikalle ei voitu antaa ratkaisevaa merkitystä. Yleislakkouhan esittäminen oli yllätys niin työnantajille kuin kommunisteillekin. Puhuja mainitsi, että yleislakkopäätöksen tekoon vaikutti sekin, että maatyöläisiä ei voitu päästää yksinään lakkoon.

Se arvio, joka SAK:n Työvaliokunnassa tehtiin, että kommunistit yrittävät käyttää nyt syntynyttä tilannetta hyväkseen, osoittautuu jo paikkansa pitäväksi. Kommunistit yrittivät eilen SAK:n Työvaliokunnassa jarruttaa yleislakkopäätöksen tekemistä, mutta jo eilispäivän illaksi he järjestivät torikokouksen, jossa Metallityöväen Liiton toimen puheenjohtaja Kivi puhui. Kommunistien linja on sellainen, että SAK:n johto ei saa tehdä yleisso-

pimusta, vaan on annettava liittojen tehdä omaa alaansa koskevat sopimukset, ja että palkkoja on saatava kaikilla aloilla korotetuksi vähintään 3.000 markalla kuukaudessa.

Puhuja ilmoitti, että tänään oli ollut käynti ministeri Kleemola'n luona, jolloin oli sovittu siitä, että työnantajain ja työntekijäin keskusjärjestöjen välillä aloitetaan huomenna neuvottelut.

Pääsihteeri Lindblom korosti vielä sitä, että on tärkeää saada torjutuksi kaikki kommunistien pyrkimykset käyttää poliittisessa pelissään hyväkseen nyt syntynyttä tilannetta ja että järjestys saadaan säilytetyksi. Omana käsityksenään puhuja lausui, että hän ei kovinkaan paljon luota siihen, että neuvottelut johtaisivat tulokseen, joten yleislakkouhka saatetaan joutua toteuttamaan.

Puheenjohtaja Leivo-Larsson kiitti pääsihteeri Lindblomia selostuksestaan.

Asian johdosta syntyi keskustelua.

Kilpeläinen: Tiedusteli oliko SAK:n Työvaliokunnan päätös yksimielinen.

Käkelä: Tiedusteli pitikö SAK:n Työvaliokunta veturimiesten lakon aihetta riittävänä. Lakko voi kehittyä poliittiseksi ja voi käydä niinkin, että Kekkonen saattaa asian eduskunnan käsiteltäväksi. Puhuja katsoi, että yleislakko voi johtaa hyvin laajoihin seurauksiin.

Aattela: Veturimiehet eivät lähteneet lakkoon vain oman asiansa vuoksi, vaan kaikkia valtion viran tai toimen haltijoita koskevan eläke-edun parantamista koskevan asian vuoksi. Tämä asia koskee sitä paitsi myöskin valtion palveluksessa yksityisoikeudellisen työsopimussuhteen perusteella olevia.

Lindblom: Mainitsin jo, että kommunistit yrittivät jarruttaa yleislakkopäätöksen tekemistä. Tarkoituksena on saattaa koko SAK:n järjestövoima liikkeelle. Työnantajain tahol-

ta on tähän asti käydyissä neuvotteluissa esiinnytty hyvin torjuvasti työntekijäpuolen taholta tehtyihin esityksiin, joten nämä neuvottelut ovat osoittautuneet tuloksettomiksi.

K ä k e l ä : Kun tiedustelin oliko veturimiesten lakon aihe riittävän suuri, niin en tällä tarkoittanut sitä, etteikö heidän pyrkimyksensä ole oikeutettu. Eduskunnan käytävillä puhutaan, ettei mene montaakaan viikkoa, kun Kekkonen irroitetaan hallitusvastuusta ja silloin tullaan tarjoamaan meille hallitukseen osallistumista. Saattaa siis käydä niin, että saamme nämä asiat vastaamme ja vastattavaksemme.

A n d e r s s o n : Veturimiesten vaatimukset ovat kohtuulliset. Voidaan tietysti kysyä oliko ajankohta sopiva lakon aloittamiseen, mutta kun veturimiehet ovat sen aloittaneet, on heidän asiansa vietävä päätökseen. Kiinnitti huomiota siihen, että Karikosken y.m. työnantajain edustajain taholta on leimattu SAK:n julistama yleislakkouhka laittomaksi. Miten tähän on SAK:n Työvaliokunnassa suhtauduttu?

L i n d b l o m : Sikäli kun yleislakon alkamisajasta on kysymys, on sanottava, että yleislakko on siinä mielessä laiton, että se joudutaan aloittamaan edellytettyä kahta viikkoa aikaisemmin, mutta yleissopimuksen kohdalta se ei ole laiton, koska sopimusten rauettua ilmoitettiin, että nämä sopimukset eivät enää sido meitä.

J o k i n e n : En käsitä Käkelän kantaa, että valtion viran tai toimen haltijat eivät saisi liikehtiä. Miten he muuten voisivat etujaan ajaa ja puolustaa oikeuksiaan?

L i n n a : Myönnän, että veturimiesten vaatimukset ovat oikeutettuja. Tiedustelen kuitenkin onko SAK kysynyt puoluetolimikunnan mieltä veturimiesten asian johdosta. Kansalla on sellainen käsitys, että nyt esillä olevia asioita olisi pitänyt hoitaa Fagerholmin hallituksen toimesta, ja että nyt halutaan tuottaa Kekkoselle vaikeuksia. Asia on viety jo niin

pitkälle, että on vaikea peräytyä. On kuitenkin syytä kysyä tuottaako yleislakko tulosta. Kysymys on siitä onko mahdollista ajaa työvälle myönteisiä tuloksia läpi. Viittasi verojen kasvuun ja katsoi, että veroruuvia on jälleen kiristettävä. Yleislakkokysymys olisi pitänyt ennen uhkauksen esittämistä ottaa ryhmässäkin käsiteltäväksi.

W e l l i n g : Veturimiesten lakkoa ei aloitettu oikealla tavalla. Tämä lakko on suunnattu koko yhteiskuntaa vastaan. Kaikki kansanedustajat ovat työnantajan asemassa valtion viran tai toimen haltijoihin nähden. Veturimiesten ja SAK:n Työvaliokunnan taholta on tässä asiassa ehdottomasti menetelty väärin. Miksei tätä asiaa otettu esille jo edellisen hallituksen aikana? Veturimiehet olivat silloin hiljaa. Lakon seurauksena on hintojen kohoaminen.

L e s k i n e n : Veturimiehet eivät ole kysyneet puoluetolimikunnan kantaa päättäessään lakkonsa aloittamisesta. Sanoi kuuluvansa niihin, jotka hyväksyvät veturimiesten kannan. Ilmoitti, että puoluetolimikunta on tänään antanut SAK:lle neuvon, että neuvotteluissa olisi pyrittävä sovintoon. Kun on oltu 20 kuukautta hallituksessa, niin SAK:ta pyydettiin olemaan hiljaa. Mutta kun nyt pyritään nujertamaan SAK ja palkkajärjestelypyrkimykset, niin silloin ei voida olla hiljaa. Ei ole hyväksyttävä millaisia tarjouksia tahansa. Kommunismit olisivat vielä siirtäneet ratkaisevan päätöksen teon. Jokainen joutuu nyt harkitsemaan omaa asennoitumistaan.

L i n d b l o m : Kun Welling moitti SAK:ta siitä, että veturimiehille myönnettiin lakkolupa, niin on tämän johdosta sanottava, että heille myönnettiin lakkolupa asian tässä vaiheessa, jotta veturimiehet eivät olisi joutuneet käymään lakkoaan eduskuntaa vaan hallitusta vastaan. Eläkekysymys oli jo edellisessä hallituksessa miltei valmis, mutta se ei ehtinyt esittää asiaa eduskunnalle. Tästä johtui, että veturimiehet

odottivat silloisen hallituksen toimenpiteitä. He eivät kuitenkaan olleet hiljaa asiassa, vaan monella tavoin yrittivät saada niin SAK:ta kuin hallitustakin asiassa liikkeelle.

Mitä Käkälän puheenvuoroon tulee, niin SAK kyllä tuntee vastuuta asioiden vastaisesta kehittämisestä, mutta ei ollut muuta mahdollisuutta kuin joko antautua työnantajistolle tai sitten ryhtyä taisteluun asiamme puolesta.

P e l t o n e n : Oli Lindblomin kannalla siinä, että veturimiesten lakko oli suunnattava hallitusta eikä eduskuntaa vastaan. Kun valtion viran tai toimen haltijat ovat vuosikautia ajaneet elke-etunsa parantamisasiaa, niin on luonnollista, että ainaiselle odottamiselle pyrittiin panemaan jokin piste. Sanoi toivoneensa, että veturimiehet eivät olisi joutuneet yksinään käymään taistelua eläkekysymyksen puolesta, vaan että asian taakse olisi pitänyt saada muitakin valtion viran tai toimen haltijain järjestöjä. Kekkosen hallitus hoiti eläkekysymyksestä käydyt neuvottelut huonosti. Huomautti Wellingille, että valtion viran tai toimen haltijoilla on myös oikeus ryhtyä lakkoonkin oikeuksiensa puolustamiseksi. Mitä tulee yleislakko-uhkaan, niin on sen johdosta sanottava, että Kekkosen hallitus on aiheuttanut nykyisen tilanteen, koska hallituksen olisi pitänyt jo aikaa sitten pyrkiä saamaan sovitteluratkaisu aikaan.

A a t t e l a : Wellingin puheenvuoro antoi aiheen selostaa valtion viran tai toimen haltijain eläkekysymystä vähän laajemmin. Tämä asia on ollut vireillä jo vuosia. Aikanaan teki Veturimiesten Liitto ja Rautatieläisten Liitto Valtionvirkailijain Yhteisjärjestölle esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä valtion viran tai toimen haltijain eläkelain uudistamisesta. Valtionvirkailijain Yhteisjärjestö tekikin silloiselle Pekkalan hallitukselle asiasta esityksen, mutta vasta Fagerholmin hallituksen aikana saatiin asia sikäli vireille, että hallitus monien välivaiheiden jälkeen antoi Lainvalmistelukunnan kolmannen osas-

ton tehtäväksi valmistaa esitys eläkelain uudistamisesta. Lainvalmistelukunnan mainitun osaston työ edistyi melko hitaasti ja osasto sai esityksensä valmiiksi vasta tämän vuoden alussa. Lainvalmistelukunnan työtä yritettiin sekä oikeusministeriön että järjestöjen taholta kiirehtiä. Tämän vuoden tammikuun lopussa aloitettiin valtioneuvostossa ministeri Suontaustan puheenjohtolla valtiovallan edustajain ja järjestöjen edustajain välillä neuvottelut eläkelain uudistuseesityksen johdosta. Nämä neuvottelut sujuivat varsin myönteisesti ja myöhemmin ilmoitti ministeri Suontausta, että hän on lakiesityksen tärkeimpään kohtaan, nim. eläkkeen määräytymiseen nähden, järjestöjen esityksen kannalla, ja että hän antaa ministerisanansa siitä, että Fagerholmin hallitus antaa asiasta esityksen eduskunnalle. Olisiko veturimiesten näissä oloissa pitänyt uhata lakolla?

Palkkauskysymyksen samanaikainen esille tulo aiheutti sen, että asiantuntijat asettuivat hallituksen siinä ylimääräisessä istunnossa, jossa oli tarkoitus päättää esityksen antamisesta eduskunnalle eläkekysymyksestä, sille kannalle, että palkkauskysymys on ensin ratkaistava ja vasta sen jälkeen eläkeasia. Hallituksen enemmistö yhtyi tähän käsitykseen, mistä johtui, että Fagerholmin hallitus ei antanut ministeri Suontaustan lupamaa esitystä. Veturimiehet eivät tässäkään vaiheessa suinkaan olleet hiljaa, vaan Veturimiesten Liitto esitti SAK:n Työvaliokunnalle pyynnön luvan myöntämisestä uhkavaatimuksen esittämistä hallitukselle. Lupa kyllä myönnettiin, mutta samalla katsottiin SAK:n Työvaliokunnan taholta, että eroavalle hallitukselle ei enää kannata uhkavaatimusta esittää.

Tämän jälkeen odotettiin uuden hallituksen toimenpiteitä eläkekysymyksessä. Järjestöjen kanta oli saatettu hallituksen tietoon. Ministeri Meinanderin puheenjohtolla käytiin sitten palkkauskysymyksen yhteydessä uudet neuvottelut eläkeasian joh-

dosta. Näissä neuvotteluissa kävi kuitenkin ilmi, että ministeri Meinander omasta eläkekysymyksestä tekemästään lakialoitteesta, joka kylläkin oli järjestöjä tyydyttävä, huolimatta ei suhtautunut yhtä suopeasti asiaan kuin ministeri Suontausta oli tehnyt. Järjestöt ja niin myös Veturimiesten Liitto pääsivät tällöin selvyteen siitä, että hallitus ei aio antaa eduskunnalle järjestöjä tyydyttävää esitystä eläkelain uudistamisesta. Ei oltu täysin varmoja siitäkään, että hallitus antaa asiasta esitystä eduskunnalle. Painostaakseen Kekkosen hallitusta veturimiehet toteuttivat lakkopäätöksensä, joka oli tehty jo edellisen hallituksen aikana, jolloin myös oli suoritettu kaikki vaadittavat valmistelutyöt, kuten jäsenäänestys ja lakko-ohjeiden antaminen.

K a j a l a : Syntynyt yleislakkouhan tilanne olisi hoidettava, kuten Leskinen sanoi, siis niin, että asiassa päästäisiin rauhalliseen ratkaisuun. Ulkoparlamenttaarisia keinoja ei ainakaan ryhmän puolesta pitäisi suositella käytettäväksi.

K u i t t i n e n : Asiat olisi pyrittävä hoitamaan niin, että SAK pysyisi meikaläisten käsissä, kuten täällä jo on sanottu. Ammattiyhdistysliikettä ja puoluetta ei voida sitoa täällä tehtävillä päätöksillä.

H e l e n i u s : Lindblomin selostus oli hyvä, eikä siihen ole mitään lisättävää. On syytä pyrkiä rauhalliseen ratkaisuun. Muistutti siitä, että Kekkosen hallitus on lähtenyt hintojen korotuksen tielle ^{saa/} ja siitä nyt vastata. On käytettävä joukkovoimaa ratkaisun aikaansaamiseksi ellei muu auta. Ryhmässä ei ole tehtävä päätöstä asiasta.

K ä k e l ä : Olen varma, että tämän tilaisuuden ulkopuolella kaikin ollaan SAK:n kannalla. Täällä on ollut syytä objektiivisesti tarkastella tilannetta ja harkita asiaa. Kansalaisissa saattaa olla sellaista mielialaa, että joudumme toimimaan pakonalaisessa tilanteessa, ja että me poliittisista syistä ahdistamme Kekkosen hallitusta. Sanoi itselleen jäävän

hienoisen epäilyn siitä, että liikutaan liian kapealla pohjalla. Terve itsekritiikki on välttämätön.

K a r v o n e n : Eihän yleislakkoa aloiteta veturimiesten vuoksi. Kaikki ammattiliitot ovat sanoneet irti työehtosopimuksensa. Tämä ajankohta on sopivin palkkakysymysten hoitamiseen, vaikkapa lakonkin avulla, mutta joulunpyhien aika ei olisi ollut sopiva. Jos nyt ei olisi lähdetty liikkeelle, niin olisi menetetty johto SAK:ssa. Olisi jääty kenraaleiksi ilman joukkoja. Kommunisteilla oli tarkoituksena ottaa t.k:n 3 päivänä palkkaliikkeiden johto käsiinsä. Meidän on hoidettava asiamme niin, että myöskin voimme hoitaa palkkaliikettä.

K a u h a n e n : Ei ole viisasta tehdä tässä kokouksessa päätöslauselmaa. On pidettävä keskustelu vastauksena kysymykseen. On myös kentän mielipide otettava huomioon. Jos SAK joutuu kommunistien käsiin, niin meillä ei ole paljoakaan sanottavaa palkkausasioissa ja monissa muissa asioissa. Tämä on otettava huomioon. Ei kuitenkaan ole ryhdyttävä huutokauppapolitiikkaa harjoittamaan.

V ä y r y n e n : Lindblom huomautti, että yleislakon alkamishetki on määrätty liian aikaiseksi, ja että näinkin voidaan menetellä, koska on kysymys taistelutilanteesta. Jos on tehty sopimus, johon sisältyy määräaikoja, niin siitä on pidettävä kiinni.

L e i v o - L a r s s o n : Lindblom sanoi, että yleisopimusta ei rikota, vaikka yleislakko jouduttaisiinkin alkamaan ilmoitettuna ajankohtana. Tilanne on siksi vakava, että siitä on kannattanut täällä keskustella. Tämä on poliittinen kysymys ja meidän täytyy olla selvillä siitä, mitä kaikkea tähän asiaan sisältyy.

Mitä veturimiesten lakkoon tulee, niin minä en ole tullut vakuuttuneeksi siitä, että eläkekysymyksestä olisi pitänyt

aloittaa irrallinen taistelu, eikö asia olisi ollut parempi hoitaa palkkauskysymyksen yhteydessä. Tavallinen palkkatyöläinen ei saa muuta eläkettä kuin sen minkä Kansaneläkelaitos antaa. Yleisessä mielipiteessä käsitetään yleislakkouhan esittämisen johtuneen veturimiesten lakosta. Sanoi tavanneensa vain sellaisia ihmisiä, jotka olivat nähneet tämän asian juuri tältä kannalta. Oli sitä mieltä, että yleislakkoon ei olisi mentävä ellei tiedetä kuinka siinä käy. Saadaanko joukot mukaan? Totesi, että ryhmässä käyty keskustelu on ollut terveellinen. Mitä kenttään tulee, niin selvää on, että ryhmän taholta ollaan solidaarisia SAK:lle.

Päätös.

Puheenjohtaja totesi, että ryhmä on saanut selvityksen tämän hetkisestä tilanteesta, ja että puoluetoimikunta on ollut tietoinen asioiden kehittymisestä ja tilanteen synnystä. Selostus tyydyttää ryhmää eikä asiasta tehdä päätöstä.

2 §.

Edustajan valitseminen Työväen Musiikkiliiton

juhlaan Jyväskylässä.

Keskusteltiin edustajan valitsemisesta Työväen Musiikkiliiton koko maata käsittävään laulujuhlaan Jyväskylässä.

Päätös.

Päätettiin ryhmän edustajaksi Työväen Musiikkiliiton Jyväskylässä pidettävään juhlaan valita ryhmän jäsen **P e l t o n e n**.

3 §.

Osallistuminen Nuorten Kotkain Rautavaara-keräykseen.

Esiteltiin Nuorten Kotkain Keskusjohdon kirjelmä huhtikuun 28 päivältä. Kirjelmässä selostettiin Nuorten Kotkain Rautavaaran kunnan köyhien lasten avustamiseksi järjestämää keräystä, joka päättyy huhtikuun viimeisenä päivänä. Kirjelmässä lausuttiin toi-

vomus, että Nuoret Kotkat saisivat ryhmältä taloudellista tukea keräyksen tuottamien lahjojen kuljetuskustannusten suorittamiseksi.

Päätös.

Päätettiin myöntää ryhmän varoista 5.000 markan avustus Nuorille Kotkille Rautavaara-keräyksen lahjoitusten kuljetuskustannusten suorittamiseksi.

4 §.

Suomussalmelaisia sotaorpoja vierailulla eduskuntatalossa.

Merkittiin ryhmän pöytäkirjaan, että Suomussalmen sotaorvot r.y:n järjestämänä oli eduskuntatalossa vierailut suomussalmelaisia sotaorpoja, joille oli ryhmän puolesta tarjottu piimää ja voileipiä.

5 §.

Ammattiautoilijain kirjelmä.

Esiteltiin ammattiautoilijain puolesta ryhmälle lähetetty kirjelmä, jossa kiinnitettiin ryhmän huomiota hallituksen esitykseen autorenkaitten tullin korottamiseksi.

Päätös.

Päätettiin antaa kirjelmä tutustumista varten valtiovarainvaliokunnan meikäläisille jäsenille.

6 §.

Ryhmän jäsenten poissaolo suuren valiokunnan kokouksista.

Suuren valiokunnan jäsen **H e l e n i u s** kiinnitti ryhmän jäsenten huomiota siihen, että suuren valiokunnan jäseniksi valituista ryhmän jäsenistä on eräitä ollut poissa suuren valiokunnan kokouksista.

Päätös.

Päätettiin antaa Työvaliokunnan tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin, että suuren valiokunnan jäseniksi valitut ryhmän jäsenet osallistuvat valiokunnan kokouksiin, tai pätevän esteen

sattuessa järjestävät varamiehen tilalleen valiokunnan kokoukseen.

Kokous päättyi kello 18,30.

Vakuudeksi:

Tyyne Leivo-Larsson
Tyyne Leivo-Larsson

Hugo Aattela
Hugo Aattela

Olemme tarkistaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todeneet sen olevan kokouksen kulun ja päätösten mukaisen.

Suomen Sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmälle

Huolestuneina sen johdosta, että yleisillä varoilla jotke on verotuksella koottu kansalaisilta, yhä edelleen ylläpidetään ja avustetaan kannattamattomia valtiojohtoisia

maantieliikenneyrityksiä, Oulun ja Lapin läänin ammattiautoilijat esittävät kunnioittaan seuraavaa:

A. Pohjolan Liikenne Oy. tuotti viime vuonna tappiota tilinpäätöksen mukaan mk 6.565.000:-- Näin on asia siitä huolimatta, vaikka

1) Pohjolan Liikenne Oy. sai toimintaansa aloittaessaan v.1940 valtiolta 30 miljoonan markan määrärahan, jota ei ole suoritettu takaisin. Kuksen yksityinen vastaavan ammatin harjoittaja ei luonnollisesti ole nauttinut tämän-
lastuista etua, vaan päinvastoin maksanut raskaat verot.

2) Pohjolan Liikenne Oy. sai vuonna 1948 valtiolta mk 14.800.000:-- suuruisen määrärahan, avustuksen.

3) Pohjolan Liikenne Oy. on saanut vuokrata autoja Rautatiehallituksen auto-osastolta 10 % vuokralla bruttotuloista, kun sensijaan yksityiset jotka esim. ovat vuokranneet autoja VAPOLTA, ovat sitoutuneet suorittamaan vuokraa 40 %

4) Pohjolan Liikenne Oy. sai viime vuonna uutta autokann-
toa määrärahoilla, mitkä oli osoitettu rautatieliikenteen kehittämiseksi.

5) Osalle Pohjolan Liikenne Oy:n automiehistöstä rautatie-
laitos maksoi palkan.

6) Rautatiet luovutti liikennöimislinjat vapaasti Pohjo-
lan Liikenne Oy:lle.

7) Vuosina 1945-1946 yksityiset ammattiautoilijat eivät
saaneet uusia kuorma-autoja käytännöllisesti katsoen ol-
lenkaan. Tällöin Pohjolan Liikenne Oy mõi heille vanhoja
autojaan korkeista hinnoista.

8) Verotukseen nähden Pohjolan Liikenne Oy on nauttinut

suuria etuja. Samaa liikenteessä olevaa autolukua edustava
autoilijamäärä on varmasti maksanut veroja niin valtiolle
kuin kunnillekin moninkertaisesti sen määrän kuin Pohjolan
Liikenne Oy.

B. Pohjolan Liikenne aiheuttaa tappiota tuottavalla ja tar-
peettomalla toiminnallaan työttömyyttä pienyrittäjäin ammattiautoi-
lijsin keskuudessa.

C. Pohjolan Liikenne Oy:stä ei ole ollut mainintoja, että
sen tarjoama yleisöpalvelu olisi missään suhteissa parempaa kuin
Ammattiautoilijainkaan. Päinvastoin autoilijat ovat kehittäneet am-
mattimaisen autoliikenteen Suomessa sille tasolle missä se nyt on
ja kehittävät sitä edelleen, mikäli valtiolta ei aseta esteitä,
m.m. tilauskeskusjärjestelmän pohjalla, mikä on Skandinavian mai-
sso kokeiltu ja hyväksi havaittu sekä niin välttämättömäksi katsottu
järjestelmä, että ilman sitä ei tulisi toimeen.

D. Ammattiautoilijain keskuudessa on kylliksi kilpailua ja
kuljetusmaksat pysyvät kohtuullisina. Terveitten liikeperisatteiden
mukaista ei ole, että valtiojohtoiset yritykset moninaisia resurs-
seja hyväkseen käyttäen toimivat sittenkin tappiota tuotteen ja
yksityisten pienyrittäjä- ammattiautoilijain oloja siten kurjis-
tuttaen.

E. Terveitten perisatteiden mukaista ei myöskään ole se,
että samansuuntaisesti kiskoliikenteen kanssa valtiojohtoiset maan-
tieliikenneyritykset pitävät yllä laajaa autoliikennettä eri lin-
joilla ja valtio kilpailee siten itsensä kanssa vahingoksi veron-
maksajille. Tiet vain tulevat suotta resitetuiksi.

F. Rautatiehallituksen auto-osasto on irtisanonut työn-
tekijöitään ja nämä pääsevät toisen valtiojohtoisen yrityksen.

Pohjolan Liikenne Oy:n palvelukseen sinoastan uusien työntekijäin oikeuksilla. Pidämme tätä vähintään hyvien tapojen vastaisena menettelynä, millä pyritään tukemaan yrityksen heikkoe kannattavuutta.

Kaikkeen edellä sanottuun viitaten pidämme luonnollisena, ettei valtiojohtoisia autoliikenneyrityksiä laajenneta, mikä on myöskin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kanta, vaan että niiden toimintaa esteittäin kannattamattomana supistetaan tarpeettomilta osiltaan.

Samalla emme voi olla mainitsematta siitä, että tapahtuneet hintojen korotukset autosallalla ovat olleet erittäin vahingollisia, koska niiden seurauksena on kuljetuskustannusten kohoaminen etenkin harvaansuutuille syrjäseuduille ja siitä taas seuraa yleinen hinta- ja palkkatason nousu. Olisi pyrittävä alentamaan hintoja ja kustannuksia autosallalla.

Helsingissä, 27.4.1950

Oulun ja Lapin läänien ammattisautoilijoiden
valtuuttaman lähetystön puolesta:

Amari Karvonen Touko-Pekuri

Vauno Rintala E. Vesa

Väinö Helander Pentti Järvi

Nuoret Kotkat Keskusjohto

PUHELIN 75648

POSTISIIRTO 5388

HELSINKI P. PAASIVUORENKATU 20

STURENKATU 27. H. 5.

Helsingissä huhti kuun 28 p:nä 194⁵⁰.

K.D. N:o 108/2/S/50.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmälle.

Nuorten Kotkain järjestämä Rautavaara-keräys päättyy huhtikuun viimeisenä päivänä. Ne syyt, jotka aiheuttivat tämänlaatuksen keräyksen järjestämisen, - rautavaaralaisten lasten surkeat olot ja varattomuudesta aiheutuva keuhko vaateustilanne, - ovat varmaankin tiedossanne, joten niitä ei liene tarpeellista tässä yhteydessä sen enempää selostaa. Sen sijaan todettakoon, että vanhempien taholta tulleen myönteisyyden ja osittain myös reippaiden kerääjien ansiosta on keräykseen saatu huomattavat määrät vaatevaraa ja jalkineita. Keräyksen päättyttyä kootaan ne kaikki Rautavaaraan, jossa Nuorten Kotkain edustajat yhdessä paikallisen työväenyhdistyksen kanssa suorittavat lahjoitusten jaon. Täten varmistaudutaan siitä, että apu tulee juuri sellaisiin paikkoihin, joissa sitä eniten kaivataan.

Koska Rautavaara sijaitsee hyvin etäällä niistä paikkakunnista, joissa keräys on tuottanut parhaimman tuloksen, olemme kuljetuskysymyksen johdosta joutuneet varsin vaikean taloudellisen pulman eteen. Vaatevarat on ensin siirrettävä Rautavaaraa lähinnä olevalle rautatieasemalle, ja siitä edelleen kuorma-autoilla jakelupaikkoihin. Kun on hyvin todennäköistä, ettei rautatierahteihin voida saada minkäänlaista alennusta, ja kun kuorma-autojen taksat ovat verrattain korkeat, aiheutuu tästä meille huo-

mattavia kustannuksia. Esim. Helsingistä on kuljetukseen varattava kokonainen rautatievaunu. Kun keräys monilla muillakin paikkakunnilla on tuottanut hyvän tuloksen, ei kuljetuskysymyksen järjestely ole taloudellisesti kovinkaan helppoa.

Oletamme, että sos.-dem. kansanedustajien keskuudessa suhtaudutaan suopeasti keräykseemme. Sen vuoksi käännymmekin puoleenne sillä toivomuksella, että saisimme ryhmältänne taloudellista tukea e.m. kuljetuskysymyksen helpottamiseksi. Nuoret Kotkat olisivat hyvin kiitollisia, jos ryhmänne lahjoittaisi sopivaksi katsomansa avustussumman tähän tarkoitukseen.

Kunnioitavasti

NUORET KOTKAT KESKUSJOHTO

Jaostosihteeri

Nuoret Kotkat Keskusjohto

PUHELIN 22448

POSTINUMERO 2248

HELSINKI Keskusjohto

PÖYTÄKIRJA sos.-dem. eduskuntaryhmän kokouksesta Eduskuntatalossa, ryhmähuoneessa 4 päivänä toukokuuta 1950 klo 16.30. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi seuraavat ryhmän jäsenet: Brander-Wallin, Eskola, Fagerholm, Huu-nonen, Koivulahti-Lehto, Pesonen, Pusa, Pyörtä-nö, Raatikainen, Salmela-Järvinen, Takki, Ter-vo, Turunen ja Varjonen. Ryhmän ulkopuolelta olivat läsnä puoluesihtööri Leskinen, sihtööri Lindblom, toimittajat Nurmi ja Mykkänen Suomen Sosiaalidemokraatista ja toimittaja Kalkkinen TST:stä. Puhetta johti Hakila ja sihteerinä toimi Paasio.

1 §.

SAK:n selostus yleissopimusneuvotteluista ja yleislakkouhasta.

Lindblom: Neuvottelut työnantajien kanssa yleissopimuksesta ovat päättyneet tuloksettomina, joskaa ne eivät koskaan katkenneet. Kommunistit väittävät, että SAK:n ehdotus on epäkansanvaltainen ja sitoo jäsenliittojen kädet. Tämä väite ei pidä paikkaansa. Jäsenliitoille annettiin kehoitus ottaa työehtosopimuksiinsa seuraavat määräykset palkkasäännöstelyn purkamisen varalta:

1) työehtosopimus voidaan irtisanoa palkkoja koskevalta osalta voimassaoloajastaan huolimatta, jos palkkasäännöstely purkautuu.

2) jäsenliitot voivat yrittää yhteistä sopimusta keskusliittojen kanssa.

Näiden määräysten mukaan on toimittu ja on kommunistien väite siis harhaanjohtava. Liitot ovat käyneet neuvotteluja SAK:n ohjeiden mukaisesti. Se esitys, jota kommunistit moittivat, on tehty vasta sen jälkeen, kun keskusliittojen neuvotteluvaihe päättyi. ja hyväksyttiin yksimielisesti SAK:n työvaliokunnassa. Työnantajat ovat suhtautuneet kylmän pidättyvästi tehtyihin ehdotuksiin. Siellä on ehkä laskettu, että on parempi, jos kukin ammattiliitto erikseen joutuu lakkoon ja on siten helpompi motit-taa. Sos.-dem. jäsenten keskuudessa on jouduttu harkitsemaan, miten offensiivi voidaan viedä päätökseen niin, että

1) työläisten reaali-palkka säilyy uusiin hintoihin verrattuna,

2) työnantajien suunnitelma SAK:n hajottamiseksi epäonnistuu,

3) kommunistit eivät pääse hyötymään tästä tilanteesta.

Suunnitelmaa valmistellaan ja siitä neuvotellaan puoluetoimikunnan kanssa. Tilanne on aika hyvä. Olemme päättäneet yleislakkojulkilausumasta, vaikka aika yleislakon valmisteleamiseen onkin liian lyhyt, mutta pyrimme yllättämään kommunistit ja työnantajat. Maatyöläiset olisivat menneet lakkoon jo 3 päivää sitten, mutta se estettiin ja he joutuvat nyt lakkoon muiden kanssa yhdessä. Kommunistit ovat hämmästyneitä,

ja koettavat jarruttaa ja pidättää. He saivat kuitenkin jo eilen torikokouksen kokoon. Siellä he vaativat, että SAK ei saa tehdä mitään sopimusta, vaan jäsenliittojen on hoidettava koko homma sekä että 3.000 markan alarajaa ei saa alittaa.

SAK:n edustajat olivat Ministeri Kleemolan puheilla tänään. Keskusliittojen neuvottelut päästään aloittamaan jo huomenna aamupäivällä.

Toiminta on nyt keskitetty SAK:n ohjeiden mukaan, etteivät kommunistien yritykset sekasorron aikaansaamiseksi tule onnistumaan.

Emme ole lainkaan varmat siitä, että neuvottelut sujuvat onnellisesti. Todennäköistä on, että lakko alkaa. Olemme pyrkineet hoitamaan sen siten, että se tulee myös onnistumaan.

Kilpeläinen: Onko SAK:n päätös yksimielinen?

Lindblom: En voi vastata suoraan tähän kysymykseen.

Käkelä: Onko rautatieläisten eläke-asia niin suuri juttu, että rautatielakko oli aiheellinen? Se voi muodostua poliittiseksi. Silloin se ei enää ole SAK:n asia. Me voimme joutua hoitamaan pesän. Minusta on käytetty liian suuria panoksia liian aikaisin. Kommunistien ja meidän välisemme taktilliset vedot ovat pelanneet liian suurta osaa.

Aattela: Edellinen puhuja käytti sanontaa: Onko syy veturimiesten lakkoon tarpeeksi suuri? Julkisuudessa ovat Kekkonen ja Meinander antaneet kuvan että veturimiesten vaatimukset ovat kohtuuttomat. Eläkeraha on ikälisät mukaanluettuina 12.265:- mk. Vaatimus on 14.391:30 kuukaudessa. Voidaan nähdä, että vaatimukset eivät ole kohtuuttomat. Jos hallitus olisi nostanut prosentin 66:ksi, ei lakkoa olisi tullut. Eläke olisi silloin mk 13.530. Eläke ei toteutettunakaan olisi ollut kuin 50% ansiosta. Ruotsissa, jossa prosentti on 66 koko ansiosta, ei pyritä lähtemään eläkkeelle liian aikaisin. Liitto ei ole tehnyt mitään miesten houkuttelemiseksi lakkoon, vaan päin vastoin linjalta on moitittu liiton toimineen liian hitaasti. Asepalvelukseen kutsutut veturimiehet eivät ole suostuneet tekemään omaa ammattiaan. Mm. Porissa ovat sotilasviranomaiset ilmoittaneet, että heitä ei pakoiteta. SAK ei ole ylllyttänyt Veturimiesliittoa millään tavalla. Jos yleislakko alkaa, niin veturimiehet ovat siinä mukana.

Lindblom: Ketään ei ole ylllytetty, mutta me olemme noudattaneet perinteitä emmekä ole käyttäneet pakotteita veturimiehiä vastaan. Jos Kekkonen antautuu, niin eduskuntaryhmä antautuu. Mitä toveri Käkelä tarkoittaa sillä, että olemme lähteneet liikkeelle liian aikaisin? Ei voida kokonaisuutta ajatellen sulkea ketään pois vastuusta, mutta mielestäni eivät sos-dem. ryhmä ja puolue joudu yksin vastuuseen, jos Kekkonen antautuu. Asian kaikissa vaiheissa ovat työnantajien ehdotukset ja esiintyminen pyrkineet vain riidan aikaansaamiseen ja sitä tietä SAK:n lyömiseen. Tarpeeksi kauan on harjoitettu politiikkaa, joka on pyrkinyt reaaliipalkan alentamiseen. Tämänkin hallituksen aikana on osoitettu, että vastuuntunnetta ei ole liikaa.

Welling: Miksei asiaa ole tuotu eduskuntaan!

Aattela: Asia olisi pitänyt jättää eduskunnan ratkaistavaksi. Hallitus ei suostunut antamaan kunnollista esitystä eduskunnalle, koska se olisi melko varmasti mennyt läpi. Rautatieläisillä on sama asia esillä, mutta he ovat olleet myöhässä. He ovat täysin ve-

turimiesten kannalla. Veturimiesten keskuudessa on kommunisteja hyvin vähän.

Käkelä: Onko erimielisyydet olleet niin suuria, että niiden perusteella voidaan liikenne seisauttaa. Seuraukset voivat työnantajien sijasta kohdistua työläisiin ja kansaan ja me joudumme vastuuseen. Puoluetoimikunta ei hallitse tilannetta.

Andersson: Oliko ajankohta sopiva lakon aloittamiseen? Meinander ja Karikoski sanovat, että yleislakko on laiton. Jos tämä käsitys tulee yleiseksi, se vaikeuttaa lakon onnistumista. Onko SAK valmistautunut vastaamaan?

Lindblom: Olemme rikkoneet säännöksiä siinä, että määrättyä 2 viikon odotusaikaa ei ole. Yleissopimuksen määräyksiä ei ole rikottu. Jos joudutaan käyttämään yleislakkoa, tapahtuu se poikkeustilanteessa, jolloin jätetään huomioimatta eräitä säännöksiä. Tavoitteet ovat niin tärkeitä, että työvaliokunnan on otettava vastuu.

Jokinen: Tiedusteli rangaistuksen suuruutta. Polemisoi Käkelän kantaa vastaan. Ei sanonut voivansa ymmärtää sitä. Perustuslakivaliokunnassa Söderhjelm vaati hallituksen hinnankorotuspäätöksen kumoamista.

Linna: Tiedusteli, onko puoluetoimikunta antanut veturimiehille oikeuden lähteä lakkoon. Siitä olisi puoluetoimikunnan ja ryhmän pitänyt neuvotella. Kansaa saa asiasta sen kuvan että puolue ja SAK ainoastaan yrittävät vaikeuttaa Kekkonen hallituksen asemaa ja toimintaa. Se ei ole enää palkkakysymys, kun rautatieliikenne on pysähdyksissä. Se on niin vakava juttu, että sen tuloksissa on meilläkin hoitamista. Voimme viedä yleislakon kunnolla lävitse. Siitä seuraa, että mitä pitempi lakko on, sitä vaikeampi on työläisten asema. (Jokinen: Siis lakot pois kokonaan!) Jos me joudumme maksamaan viulut, niin veroruuvi on pakko kiristää. Ryhmän olisi pitänyt saada tilaisuus perehtyä asiaan, ennenkuin se ratkaistiin.

Welling: En kuullut, mitä Käkelä sanoi, mutta veturimieslakkoa ei aloitettu oikealla hetkellä, eikä sen aloittamisessa käytetty oikeita säännöksiä. Vaatimukset ovat ehkä paikallaankin, mutta olisi pitänyt odottaa lakiesitystä ja sen ratkaisusta eduskunnassa. Sitten vasta olisi SAK saanut antaa lakkoluvan. Ehdottomasti ovat SAK ja veturimiehet menetelleet väärin. Olemme tapahtuneen tosiasian edessä, eikä meillä ole mahdollisuutta enää harkita. Palkkorotusvaatimusten aikana olivat veturimiehet hiljaa. Ei näin muori hallitus ole vielä pystynyt hoitamaan asioita, ja selvää on, että lakot aiheuttavat reaaliipalkkojen alennuksen.

Lehtinen: Veturimiehet ovat vielä vähemmän kysyneet lupaa puoluetoimikunnalta kuin ~~XXXXXX~~ SAK. Kuulun puolestani niihin, jotka hyväksyvät veturimiesten kannan. Se ja heidän lakkonsa sopii hyvin yhteen yleislakon kanssa. Puoluetoimikunta käsitteli tänään asiaa ja esitti toivomuksen, että koetettaisiin päästä sopimukseen asiassa. Onhan nämä vaiheet nähty jo helmikuussa, ei se tullut yllätyksenä. Nyt on sellainen vaihe, että meidän on odotettava tapahtumain kehitystä. Eivätkä SAK:n johtomiehet halua asioita kärjistää, mutta kai heidän on jotakin oikeutta haettava, kun uhataan koko järjestön hävittämällä. Sovittelua tässä vaaditaan, mutta toisaalta ei voida ottaa vastaan minkälaista sopimusta tahansa. Kommunistit haukkovat henkeään ja samoin työnantajat, koska he olettivat, että SAK odottaa sopivampaa aikaa uhkavaatimuksilleen.

Lindblom: Welling ei tiedä, miksi SAK antoi veturimiehille lakkoluvan. Syy oli, että me pyrimme välttämään sellaista vaihetta, jolloin työtaistelu olisi ollut suunnattu eduskuntaa vastaan. Muuten on tässä menetelty täysin korrektisti.

SAK on ottanut vastuun ja määrännyt liitot alistumaan yleislakkoukseen. SAK:ta ei voida viedä työtuomioistuimeen, korkeintaan voidaan joko haastaa raastupaan. Työnantajat eivät suostuneet sopimukseen. Yleislakko on ainoa keino palauttaa heidät ja kommunistit järjestykseen. Jos Kekkonen peräytyy, on selvittely poliitikkojen hoidettava.

Peltonen: Kantani veturimiesten ja yleislakossa on sama kuin Lindblomin. Olisin toivonut, että veturimiehet eivät olisi yksinään lähteneet tällaista asiaa hoitamaan, koska kysyys koskee kaikkia viran- ja toimenhaltijoita. Fagerholmin hallituksella oli asiasta valmis esitys, mutta sitä ei voitu muodollisista syistä esittää eduskunnalle. Näyttää nyt kuitenkin siltä, että muutkin viran- ja toimenhaltijat tulevat lakkoon mukaan. Kekkosen hallitus on menetellyt taitamattomasti. Meillä saavat virkamiehet lakkoilla, koska olemme demokraattinen valtio. Kekkonen on itse kärjistänyt tilanteen niin, että yleislakko on välttämätön. Jos lakkoon mennään, on se hoidettava.

Aattela: SAK:n on täytynyt ottaa elintason nousu huomioon. Tärkeä tekijä on myös joukkojen mieliala. Jos ei näitä kahta huomioida, saamme sanoa hyvästit koko SAK:ille. Veturimiehet ovat olleet liikkeellä vuodesta 1947 lähtien ja sitä on kiirehditty. Esitys oli jo valmis, mutta Kekkosen hallitus on muninut sen kanssa yli kaksi kuukautta. Hallituksen väri ei lakkoon menoon ole vaikuttanut mitään.

Kajala: Ehdotti, että ryhmän lausuisi toivomuksen, että asiat olisi yritettävä ratkaista rauhanomaisesti.

Kuittinen: Asian kanssa ei sovi leikkiä. Mutta sosialidemokraattisen ammattiyhdistysväen asioitakin täytyy hoitaa. Yhtyi Aattelaan. Puolue ja ammattiyhdistysliike eivät ole sama asia. Ehdotti, että Kajalaan ehdottamaa pontta ei tehtäisi.

Helenius: Lindblomin selostukseen ei ole mitään lisättävää. Yhtyi Kuittiseen julkilausuman suhteen. Jos virkamiehet ja opettajat esittävät uhkavaatimuksia, niin kyllä silloin saa puhua maatyöläisenkin palkasta.

Käkelä: Kaikki ryhmän jäsenet puolustavat julkisuudessa SAK:n kantaa, mutta perhepiirissä saa asiaa katsella objektiivisesti. Meillä oli 20 kuukautta mahdollisuus hoitaa asioita, emmekä tehneet mitään. Aloute on lähtenyt liian kapealta pohjalta. Jos Kekkosen olisi istunut hallituksessa vuoden, olisi asia aivan toinen.

Karvonen: Ei yleislakko johdu veturimiesten asiasta. Kaikki liitot ovat sanoneet irti työehtosopimuksensa. Yleisliittosopimusta ei ole. Uhkavaatimusaika on kulunut umpeen. Tämä aika on kaikkein sopivin ajaa lakkoa. Nyt se koskee vastustajaa. Nyt on mentävä, eikä suinkaan joulunpyhinä. Jos ei nyt olisi lähdetty, olisimme menettäneet johdon SAK:ssa. Olsimme jääneet kenraaleiksi ilman armeijaa. Kommunistit suunnittelivat johdon ottamista koko lakkoliikkeessä ja silloin on kysymys koko sosialidemokraattisesta SAK:sta.

Kauhanen: Ei pitäisi tehdä mitään päätöstä eikä julkilausumaa. Pontta ei voi niin varovaisesti tehdä, ettei sitä voisi tulkita väärin. Kentän valtaosa on otettava huomioon. Jos emme palkkakysymystä nyt hoida, niin menetämme ohjaket. Ammattiyhdistysväki ymmärtää nyt otetun kannan.

Väyrynen: Ammattiyhdistysliikkeen pitäisi noudattaa tehtyjä sopimuksia. Voi olla, että kommunistien vaikutus ammattiyhdistysliikkeessä on niin suuri, että täytyy tehdä tällaisia rikkomuksia. Yhtyi muuten Heleniukseseen.

Leivo-Larsson: Tilanne on niin vakava, että siitä tosiaan kannattaa keskustella. Se on ennenpitkää poliittinen kysymys. En usko, että Kekkonen luopuu vallasta. En ole myöskään vakuuttunut, että veturimiesten oli viisasta asiansa vuoksi jännittää jousta näin kireälle. Se sotii vastaan ihmisten oikeutajuntaa. Tavallinen tehdastyöläinen ei saa mitään eläkettä ja heidän ansionsa pienenee lakon vuoksi ja tilanteensa vaikeutuu, kun eivät voi käyttää juna. Tämä on kaikkien virkamiesten yhteinen kysymys. Mitä varten 4.500 lähtee läistelemään 70.000 puolesta. Ammattiyhdistysliike ei toimi lakko päämääränään. Meidän on pidettävä huoli siitä, että pidämme laillisena lakkoa, jonka olemme laittomasti aloittaneet. Kekkosen eilisen puheen jälkeen on vaikeata lähteä sovitteluun.

Päätös: Lindblomin selostus merkittiin kuulluksi, mutta mitään julkilausumaa ei anneta.

2 §.

Ryhmän edustajaksi Työväen Musiikkiliiton laulu- ja soittojuhlille Jyväskylään valittiin Peltonen.

3 §.

Sos.-dem. Työläisnuorisoliiton kirjakeräykseen päätettiin lahjoittaa 5.000 mk.

V a k u u d e k s i :

Puheenjohtaja.

Royal Paasio
Sihteeri.

Tarkistettu:

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

*Järjestyksen
Lindblom
Myllymäen
Kalkkunan
Nurmi*

Kokous kuun p:nä 19 klo

Asia:

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
<i>Alanko, K. A.</i>	✓		Lepistö, Matti	✓	
Andersson, Gunnar	✓		Kama, J. P.	✓	
Brander-Wallin, Laura			Malkamäki, Aino	✓	
Eskola, Walfrid			Muikku, Otto	✓	
Fagerholm, K.-A.			Niemi, P. O.	✓	
Hakkila, Väinö	✓		Nurminen, Elli	✓	
Henriksson Henriksson, G. V.	✓		Paasio, Rafael	✓	
Hiilelä, Kaisa	✓		Peltonen, Onni	✓	
Hiltunen, Onni	✓		Penttala, Isak	✓	
Huunonen, Emil			Pesonen, Edvard		
Hykkäälä, H. K.	✓		Pusa, Eeno		
Härma, E. K.			Pyy, Juho	✓	
Jokinen, Kalle	✓		Pyörtänö, T. K.		
Junttilainen, J. J.			Raatikainen, Jussi		
Järvinen, Veli	✓		Rantala, Viljo	✓	
Kajala, Olavi	✓		Raunio, Eino	✓	
Kalavainen, Meeri	✓		Salmela-Järvinen, Martta		
Karjalainen, P. A.	✓		Simonen, Heikki	✓	
Karvonen, Juho	✓		Sävelä, A. P.	✓	
Kauhanen Kilpeläinen, Yrjö	✓		Takki, Uuno		
Koivulahti-Lehto, Hilma			Tervo, Penna	✓	
Koskinen, Artturi	✓		Tolonen, A. Tolonen, J. F.	✓	
Kuittinen, Juho	✓		Turkka, Arvi	✓	
Kulovaara, Urho	✓		Turunen, Varma K.		
Käkelä, Valto	✓		Varjonen, Unto		
Lehtokoski, Aino			Welling, Yrjö	✓	
Leivo-Larsson, Tyyne	✓		Väyrynen, Vilho	✓	

Ajatus koki 11/5-50 klo 1630. P.
Hakkala, silm. B. Paasik. Tässä alivierin
merkittävät seuraavat:

Tarvii kukaan: Leskimies Lindblom,
Järvelä, A. Paasik, A. ylitarkkailija
Kalkkunen.

18.

Käsitteet

Suomen Rautateiden ja Suomen Rautateiden
liiketoiminta ja muutamat muutamat kysymykset.
(Lisä 1 ja 2)

23.

Ryhmän kilit

Ryhmän kilittoimintatavat esitellään luokassa.
Suomen v. -48 lopulta. Hys. kili. vorkunon -
pau.

Tarkastuskelin v. -49.

Myös. kili. ja vorkunon.

33.

Uudet verot

Päät. perustan perusteluja. Kautta
kal. es. sokeri. ja kelmien koulun eläin. bytään.
soti.

43.

Tilanne selostus

Lindblom: Selost. SAK:n yleisluottamus
selvitys ja jälkeistä tilannetta.

Kok. päättyi klo 18.00

Vain R. Paasik

FINLANDS SVENSKA FOLKSKOLLÄRFÖRENING

SAK pitää alustan asian tullen
jäsenäseurasta. Mahdollisuus det.
joko kielteinen tai myönteinen tulos.
Jos äänestys on SAK:n kannalle vitallinen
pitäisi suor- seurata pitempi aikainen
rauhottaminen. Jotta tämä varmistuu on
SAK:n voimat lähellä autamaan kirkon
jäsenisille. Toivottavasti - kansanedusta-
jit auttavat asiassa. Seurastys tapahtuu
16-17-18 p. Koukka ja SAK:n vastuu
Tulee sen jälkeen käsitellä asiaa.

ARVOISILLE KANSANEDUSTAJILLE.

Pyydämme arvoisia kansanedustajia kiinnittämään huomiota seuraavaan:

Hallituksen eduskunnalle jättämässä vuoden 1950 ensimmäisessä lisämenoarviossa ei ole merkitty erillistä määrärahaa kansakoulunopettajain palkkojen korotusta varten. Hallituksen ilmoituksen mukaan on kansakoulunopettajien palkankorotukseen tarkoitettu määräraha 220 milj. mk sisällytetty siihen valtion virkamiesten palkankorotuksiin tarkoitettuun määrärahaan, joka on merkitty 15 Pl:n 13 momentille ja joka on 2 miljardin 140 miljoonan markan suuruinen.

Suomen Kansakoulunopettajain Liitto ja Finlands Svenska Folkskollärarförening ilmoittavat, että maaseudun opettajain palkkauksen tuntuva korottamista pidetään tällä hetkellä ensiarvoisen tärkeänä, mikä edellyttää määrärahan huomattavaa korottamista. Niin ikään pidetään suotavana, että tämä korotus tapahtuu kalliinajan lisän muodossa, jolloin kaupunkiopettajain prosenttikytkentä ei ole esteenä maaseutuopettajain palkkojen korotukselle. Jos kuitenkin korotusta ei voida suorittaa kalliinajan lisän muodossa, vaan se edellyttäisi kustannuslain muutosta, ovat allekirjoittaneet liitot valmiit kaupunki- ja maaseutuopettajain palkkauksessa olevan prosenttikytkennän tarkistamiseen tai kokonaan sen poistamiseenkin, mikäli maaseudun opettajain palkat tämän kautta saadaan tuntuvasti nousemaan.

SUOMEN KANSAKOULUNOPETTAJAIN LIITTO

FINLANDS SVENSKA FOLKSKOLLÄRARFÖRENING

- 3 -

Pusa: Tulosta seuraava kassa heidän uon, sillä maataloustuotteiden hintojen nousu on edessä.

Näy Jänne maaseutun vori 450: - kassan
seuraavankaluisia kassoja maita 6:50 kassan
ruus 8: - "

Oh. valittavana ette muuttelija ette ette
mukailta meidän maataloustuotteiden jotta me
taloustyönant. alin. saatu passuun kassan
Tettyä viikkulle. On varuua ette me
talouden hyötyä ajatella jotta ette ja uon
tullaan siihen ette kassan kassan
palkitsemistijasta voida ulos päästä.

53.

Lähetys:

Suomen Maaseutun Liiton kirjasto
asevelvollisuus julkaisu. Luku IV.

63.

Laskin:

Kuori kassan arvoista maita-
ten yhdyksalvihin.

Kah. päät. 18.05

Kah. R. Tassio

ARVOISILLE KANSANEDUSTAJILLE.

=====

Pyydämme arvoisia kansanedustajia kiinnittämään huomiota seuraavaan:

Hallituksen eduskunnalle jättämässä vuoden 1950 ensimmäisessä lisämenoarviossa ei ole merkitty erillistä määrärahaa kansakoulunopettajain palkkojen korotusta varten. Hallituksen ilmoituksen mukaan on kansakoulunopettajien palkankorotukseen tarkoitettu määräraha 220 milj. mk sisällytetty siihen valtion virkamiesten palkankorotuksiin tarkoitettuun määrärahaan, joka on merkitty 15 Pl:n 13 momentille ja joka on 2 miljardin 140 miljoonan markan suuruinen.

Suomen Kansakoulunopettajain Liitto ja Finlands Svenska Folkskollärarförening ilmoittavat, että maaseudun opettajain palkkauksen tuntuva korottamista pidetään tällä hetkellä ensiarvoisen tärkeänä, mikä edellyttää määrärahan huomattavaa korottamista. Niin ikään pidetään suotavana, että tämä korotus tapahtuu kalliinajan lisän muodossa, jolloin kaupunkiopettajain prosenttikytkentä ei ole esteenä maaseutuopettajain palkkojen korotukselle. Jos kuitenkin korotusta ei voida suorittaa kalliinajan lisän muodossa, vaan se edellyttäisi kustannuslain muutosta, ovat allekirjoittaneet liitot valmiit kaupunki- ja maaseutuopettajain palkkauksessa olevan prosenttikytkennän tarkistamiseen tai kokonaan sen poistamiseenkin, mikäli maaseudun opettajain palkat tämän kautta saadaan tuntuvas-
ti nousemaan.

SUOMEN KANSAKOULUNOPETTAJAIN LIITTO

FINLANDS SVENSKA FOLKSKOLLÄRARFÖRENING

SOSIALIDEMOKRAATTINEN EDUSKUNTARYHMÄ

Kokous lauko kuun 11 p:nä 1950 klo 16.30.

Asia: louni ✓

ehdotus "Jaa"

ehdotus "Ei"

	Jaa	Ei		Jaa	Ei
Alanko, K. A.			Lepistö, Matti		
✓ Andersson, Gunnar			Linn Laune, Alpo		
✓ Brander-Wallin, Laura			✓ Malkamäki, Aino		
✓ Eskola, Walfrid			✓ Muikku, Otto		
✓ Fagerholm, K.-A.			Niemi, P. O.		
✓ Hakkila, Väinö			Nurminen, Elli		
Henriksson, G. V.			✓ Paasio, Rafael		
Häilelä, Kaisa			✓ Pelttonen, Onni		
Hiltunen, Onni			✓ Penttala, Isak		
✓ Huunonen, Emil			✓ Pesonen, Edvard		
Hykkäälä, H. K.			✓ Pusa, Eeno		
Härmä, Erkki			✓ Pyy, Juho		
Jokinen, Kalle			✓ Pyörtänö, T. K.		
Juutilainen, Jere			✓ Raatikainen, Jussi		
Järvinen, Veli			✓ Rantala, Viljo		
Kajala, Olavi			Raunio, Eino		
✓ Kalavainen, Meeri			✓ Salmela-Järvinen, Martta		
Karjalainen, P. A.			Simonen, Heikki		
✓ Karvonen, Juho			Sävelä, A. P.		
Karvonen, K. Kilpeläinen, Yrjö			Takki, Uuno		
✓ Koivulahti-Lehto, Hilma			✓ Tervo, Penna		
Koskinen, Artturi			Tolonen, J. F. Tolonen, J. F.		
Kuittinen, Juho			✓ Turkka, Arvi		
✓ Kulovaara, Urho			Turunen, Varma K.		
Käkelä, Valto			✓ Varjonen, Unto		
Lehtikoski, Aimo			✓ Welling, Yrjö		
✓ Leivo-Larsson, Tyyne			✓ Väyrynen, Vilho		

Pyydän lisäselvitys-oikeutta

Aos.-dem. ryhmän kokoukseen 12

11. 5. 1950.

Suositteluse

ARVO KLÄRACKOLA

Arvo Klärackola

Parhaillaan Eduskunnassa käsiteltävänä olevat asevoimien lisälaain valmistelujen eri vaiheiden yhteydessä tehdyt esitykset ja kannanmäärittelyt, joissa ilmenee pyrkimys asevoimien ja asevarustelujen lisäämiseen, ovat herättäneet kansalaisten keskuudessa ihmettelyä ja mieltenkuohuntaa.

Tavallisten kansalaisten mielestä armeijan laajentamispyrkimykset ovat kuvastuneet mm esityksissä ulottaa armeijan vaikutusta kansalaisten elämään yleensä. Erikoisesti on laajojen naispiirien mieliä järkyttänyt hallituksen lakiesitykseen sisällytetty kohta, jota soveltaen voidaan naiset saattaa sotilaallisluontoisen palvelusvelvollisuuden alaiseksi ja siten rajoittaa heidän siviilielämäänsä. Tällainen pyrkimys saattaa naiset osaksi armeijaa ei voi olla herättämättä levottomuutta naisten keskuudessa. Kansamme naisten suurta enemmistöä on aina elähdyttänyt voimakas rauhantahto ja ottaen huomioon, että sotalaitoksessamme on päinvastoin aina ollut

Eduskuntaryhmä

Tavallisten kansalaisten mielestä armeijan laajentamispyrkimykset ovat kuvastuneet mm esityksissä ulottaa armeijan vaikutusta kansalaisten elämään yleensä. Erikoisesti on laajojen naispiirien mieliä järkyttänyt hallituksen lakiesitykseen sisällytetty kohta, jota soveltaen voidaan naiset saattaa sotilaallisluontoisen palvelusvelvollisuuden alaiseksi ja siten rajoittaa heidän siviilielämäänsä. Tällainen pyrkimys saattaa naiset osaksi armeijaa ei voi olla herättämättä levottomuutta naisten keskuudessa. Kansamme naisten suurta enemmistöä on aina elähdyttänyt voimakas rauhantahto ja ottaen huomioon, että sotalaitoksessamme on päinvastoin aina ollut

voimakkaana pikemminkin aggressiivinen kuin rauhaapuolustava henki, ei ole ihmeteltävä että naiset eivät kannata tällaisten suunnitelmien toteuttamista. Naiset, joiden yhtenä tehtävänä on uuden elämän synnyttäminen ja vaaliminen, ovat kyllä yleensä valmiit suuriinkin ponnistuksiin elämän säilyttämisen puolesta, mutta eivät halua toimia sen tuhoamiseksi.

Samanlaisia armeijan laajentamispyrkimyksiä ilmenee myös siinä, että tahdotaan saattaa voimaan 8 kuukautta kestävä asepalvelusaika vaikka 6 kuukautta on osoitettu pätevillä perusteilla täysin riittäväksi. Erikoisesti äidit vastustavat palvelusajan pidentämistä sekä "vapaaehtoisuuden" varjolla edellytettyä sotalaitoksen laajentamista. Vaikeasta taloudellisesta asemastaan johtuen lukuisat vanhemmat eivät ole voineet kustantaa lapsilleen mitään muuta koulutusta kuin kansakoulun, ja tuntien kipeästi mitä lasten perusteellisempi koulutus merkitsee näiden tulevaisuudelle tuntuu varsinkin äideistä katkeralle todeta, että sotilaskouluutus on ainoa "lisäopetus". Olisi paljon tärkeämpää käyttää asevoimien laajentamiseen tarvittavat varat yleissivistävien- ja ammattiopetuksen opiskelumahdollisuuksien lisäämiseen asianomaisissa oppilaitoksissa.

Edellämainitutlaiset, samoin kuin muutkin asevoimien ja varustelujen sekä n.s. "vapaaehtoisen" asepalveluksen laajentamispyrkimykset herättävät sitäkin suurempaa ihmettelyä ja levottomuutta kun ne ovat täysin vastakkaisia maailman rauhan- tahtoisten kansojen pyrkimyksille asevarustelujen supistamiseen ja sille voimakkaalle rauhan liikkeelle, joka on käynnissä kautta maailman. Lisäksi ne nähdäksemme eivät vastaa vaan ovat ristiriidassa Suomen ja Neuvostoliiton kesken solmitun rauhan samoin kuin ystävyys- yhteistyö- ja avunantosopimuksen hengen kanssa, jotka sopimukset eivät suinkaan velvoita laajentamaan sotalaitostamme, vaan joista erikoisesti edellinen määrittelee rajat, joiden ylitse varustelujen ja armeijan lukumäärä ei saa nousta.

Allekirjoittanut järjestö, joka on vakuuttunut siitä, että se edustaa vielä paljon laajempien naispiirien kuin oman kaksikymmentäviisituhantisen jäsenistönsä mielipiteitä, on kat-

sonut välttämättömäksi ennen asevelvollisuuslain lopullista käsittelyä saattaa Eduskunnan jäsenten tietoon, että laajat kansalaispiirit maassamme paheksuvat ja vastustavat käsiteltävänä olevaan lakiesitykseen liittyvien edellämäinittujen pyrkimysten hyväksymistä.

Tämän perusteella esitämme, että Eduskuntaryhmämme toimii ja vaikuttaa siten että:

1. lakiesityksestä poistetaan kohta, joka sisällyttää mm naisten sotilaallisluontoista palvelusvelvollisuutta koskevat määräykset,
2. "vapaaehtoisuuden" varjolla ehdotettu sotalaitoksen laajentamispyrkimys ehkäistään,
3. asevelvollisuus aika alennetaan ehdotetusta 8 kuukaudesta korkeintaan 6 kuukautta käsittäväksi,
4. kaikki muutkin esitykseen sisältyvät asevoimien ja asevarustelujen lisäämisesitykset ja kansalaisten siviilielämän rajoittamista tarkoittavat esitykset tulevat poistetuiksi.

Helsingissä, 11 päivänä toukokuuta 1950

S u o m e n N a i s t e n D e m o k r a a t t i n e n
L i i t t o.

Anna Nevalainen

Anna Nevalainen
puheenjohtaja

Tyyne Tuominen

Tyyne Tuominen
pääsihteeri

Helvi Laine

Helvi Laine
järjestösihteeri.

SUOMEN RAUHANLIITTO,

Y. K.-YHDISTYS r.y.

ARVOISA EDUSKUNTARYHMÄ.

Viimeiset nollistukset sotatekniikan alalla, mm. kaukasehjatut atomi-
hyökkäykset, todistavat kaikille valppaille ja ajatteleville ihmisille,
että aseistettu rauha, samoin kuin aseellinen puolustus on haave, jonka val-
taan antautuminen on kohtalokasta, pienelle kansalle kerrassaan tuhoisaa.
Toisaalta on Y. K:n välitystoiminta rauhan ylläpitämiseksi kuluneen vuo-
den aikana pelastanut n. neljänneksen maapallon asukkaista joutumasta
sotaan, ja sen toiminta pitkällä tähtäimellä rauhan lujittamiseksi kas-
vaa nopeassa tahdissa.

Järjestäessään nyt uudelleen puolustusksymystään on kansamme velvol-
lisuus katsoa asiaa todellisuuden kannalta eikä tunnesyiden tai vanhen-
tuneiden totunnaisten käsitysten näkökulmalta, sekä varovasti suhtaudut-
tava ns. sotilaalliseen asiantuntemukseen, jolle asistettu rauha on
luonnollinen.

Suomen Rauhanliitto, Y. K.-yhdistys, joka edustaa puoluepolitiikasta
vapaata kansamme rauhantahtoa, pyytää kiinnittämään arv. Eduskuntaryhmän
huomiota seuraaviin kohtiin:

1. Nykysodan kehittyessä yhä enemmän joukkomurhatekniikaksi, on vaka-
vasti harkittava, onko ^{mieste/} kansamme pakkokoulutus tätä varten Suomen kansan
edun - ja kunnian - mukaista. Kasvatus ihmiselämän loukkaamattomuuden
kieltämiseen särkee sen elämäkatsomuksen pohjan, jolle yksin kansojen
tuleva yhteiselämä voidaan perustaa.

2. Suomen kansa on Rauhansopimuksella sitoutunut aseräisuntaan (Huom.
sallitun aseistuksen laatu ja määrä.) eikä se sitä rikkomatta saa valv-

File I 4/5-50

SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT R.Y.

tautua totaaliseen sodankäyntiin - mm. ottamalla naisia sodan koneistoon mukaan, harjoittamalla kiellettyjen aseiden käyttöä jne.

3. Suomen kansan menestyksellinen aseellinen puolustus atomikaudella on mahdollon, jos vastustajana on suurvalta - eikä kukaan voi eikä rohke- ne nimetä sitä pikkuvaltiota, jota saattaisi kuvitella vastustajaksi, koska sellaista pikkuvaltiota ei ole.

4. Suomen kansan varat on maamme itsenäisyyttämmekin silmälläpitäen si- joitettava rakentavaan sosiaaliseen ja sivistykselliseen kehitystyöhön sekä siihen koko ihmiskuntaa hyödyttävään, luovaan toimintaan, jota Y. K. ja sen erikoiselimet suorittavat.

Samoinkuin mikään maa ei kehity sivistys- ja oikeusvaltioksi, ennen- kuin yksityiset kansalaiset luopuvat aseiden ja väkivallan käytöstä suh- teittensa selvittämisessä, eivät valtiot pääse ajan vaatimaan oikeusti- laan luopumatta aseellisuudesta ja väkivallan hengestä. Kansamme voi nyt repivän/ valita, haluaako se olla/hävityksen vai rakentavana oikeuden tekijänä maailmassa. Vetoamme ennen kaikkea arv.Eduskuntaryhmään, että se kannan- otossaan ja päätöksissään lähtee todellisuuden pohjalta, kansamme ja ih- miskunnan tulevaisuutta ajatellen.

Helsinki, toukokuun 11 p. 1950.

Suomen Rauhanliitto, Y.K.-Yhdistys r.y:n keskuhallituksen
puolesta

Felix Iversen
Felix Iversen

Karl Nickul
Karl Nickul

Liite I 4/5-50

SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT r.y.
FREDSKÄMPARNA I FINLAND r.f.
LES PARTISANS DE LA PAIX DE FINLANDE

Helsinki, Erottajankatu 15—17
Helsingfors, Skillnadsgatan 15—17

Puhelimet — Telefoner

Sihteerit	21 183
Sekreterare	
Toimisto	21 178
Kansli	
Siirtotili	18755
Postgiro	

Helsinki
Helsingfors

Sosialidemokraattisen Puolueen Eduskuntaryhmälle

Suomen Rauhanpuolustajat ry:n yhdessä Suomen Rauhaliitto ry:n kanssa alullepanema kansalaisadressi rauhan puolesta, johon on eri puolilla maata kerätty allekirjoituksia, jätetään huomenna Eduskunnan puhemiehistölle. Tämä adressi ilmentää lähes 300.000 kansalaisen mielipiteen kysymyksessä rauhan turvaamisesta. Adressin teksti on oheisena.

Kuten havaitaan kohdat 2 ja 3 koskevat erityisesti ns. puolustus-revisiosuunnitelmaa. Tämän suunnitelman ensimmäinen käsittely eduskunnassa on alkanut ns. asevelvollisuuslakiehdotuksen muodossa.

Lakiehdotuksessa on puolia, jotka ovat omiaan herättämään huolestuneisuutta rauhantahtoisissa kansalaisissa, joita Suomen Rauhanpuolustajat edustavat. Hallituksen lakiesitys edellyttää nykyisin käytännössä olevan 6 kuukauden asevelvollisuusajan pidentämistä 8 kuukauteen, mikä merkitsee asevoimien ja sotavarustelujen huomattavaa lisäämistä. Lakiesityksen 1 luvun 1 §:n 2 mom. avaa mahdollisuuden kouluttaa myös naiset suorittamaan armeijaa palvelevia erikoistehtäviä. Se ulottaisi siis asevarustelujen lisäämisen ohella militari-

soinnin koskemaan myös siviiliväestöä.

Rauhanpuolustajat vastustavat militaristisen hengen nousua ja vaativat sotilasmenojen vähentämistä yhteiskunnallisen laistyksen hyväksi. Tämän vaatimuksen kanssa, johon kansamme laajat joukot ovat yhtyneet, ovat ristiriidassa mainitut lakiesityksen kohdat. Lisäksi rauhanpuolustajat haluaisivat kiinnittää kansanedustajien huomiota siihen, että eräät lakiehdotuksen kohdat ovat luonteeltaan sellaisia, että ne ovat omiaan herättämään epäilyä siitä, ovatko ne rauhansopimuksen mukaisia. Erityisesti 2 luvun 7 §:n 2 momentti, joka kuuluu: "Kertausharjoitusten lisäksi voidaan reservissä olevien asevelvollisten sallia suorittaa vapaaehtoisia harjoituksia puolustusvoimissa", on senluontoinen, että se voidaan tulkita rauhansopimuksen sotilaskoulutusta koskevien määräysten kiertämiseksi.

Suomen rauhan peruskivinä ovat valtiosopimuksemme, rauhansopimus sekä sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta Neuvostoliiton kanssa. Jokainen pyrkimys kiertää näiden valtiosopimusten määräyksiä voidaan tulkita tarkoitukselliseksi pyrkimykseksi huonontaa Suomen ja Neuvostoliiton välisiä suhteita, mistä olisi hyötyä vain sodanvalmistelijoille. Sen vuoksi rauhanpuolustajat vetoavat vakavasti kansanedustajiin toivoen heiltä toimintoja, jotka ovat omiaan hälventämään kansalaisten levottomuutta ja vahvistamaan rauhan turvaamista.

Suomen Rauhanpuolustajat pitävät erityisen tärkeänä, että armeijan henki muodostuisi sellaiseksi, että se ~~on~~ omiaan edistämään rauhan turvaamista. Kansamme laajojen joukkojen rauhantahtoa ei kukaan voi epäillä. Sen vuoksi armeijammekin on luotava sellaiseksi, että se on rauhan armeija saman todellisessa mielessä. Tähän tähtääviä toimenpiteitä ja lakiesityksiä odotamme arvoisilta kansanedustajilta ja olemme varmoja siitä, että tähän toivomukseemme yhtyy koko Suomen rauhantahtoinen kansa.

Helsingissä 11 päivänä toukokuuta 1950

SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT ry

Kindness,

Väinö Meltti

Puheenjohtaja

Maxine Vire Truini

Miriam Vire-Tuominen

Siht eeri

*Suomen eduskunnalle ja hallitukselle
sekä Yhdistyneille Kansakunnille*

Uuden maailmansodan uhatessa ihmiskuntaa rauhankannattajat yhdistävät kaikki voimansa sodan torjumiseksi. Siksi:

1. vastustamme kaikkea sotaisen hengen kasvattamista ja seikkailupoliitikkaa;
2. tuomitsemme kaikki sodanvalmistelut, myös maassamme suunnitteilla olevan naisten "asevelvollisuuden";
3. vaadimme sotilasmenojen vähentämistä yhteiskunnallisen edistyksen hyväksi;
4. kannatamme YK:ssa tai muualla tehtyjä ehdotuksia yleisestä aseistuksen supistamisesta ja atomiaseen hävittämisestä sekä vaadimme atomivoiman ottamista rakentavan työn palvelukseen.

Vaadimme rauhan turvaamista!

SUOMEN RAUHANPUOLUSTAJAT

SUOMEN RAUHANLIITTO

Yhdymme ylläolevaan vetoomukseen:

Valentin Chorell, Elmer Diktonius, Hortense Grönstrand, Sven Grönvall, Göran Hjelmmann, Helvi Hämäläinen, Felix Iversen, Lasse Jaakkola, Matti Janhunen, Lars Juntila, Toivo Karvonen, Väinö Kaukonen, Kalevi Kilpi, K. L. Kulo, Rolf Lagerborg, Leo Lindeberg, Väinö Meltti, Aili Mäkinen, O. Mäkipää, Karl Nickul, V. A. Niininen, Aili Nordgren, Hagar Olsson, Olavi Paavolainen, Raoul Palmgren, Wiljo Rautelin, Lauri Saarnio, Elvi Sinervo, Deryck Siven, Helmer Smeds, Armas Tolsa, Mirjam Tuominen, Tyne Tuominen, Erkki Vala, Anna Wiik.

[illegible]

